

Svätí ochrancovia naši, orodujte za nás!

NAŠE SVETLÁ, XII.

December

Čítanie zo životov svätých

Zostavil: RUDOLF SCHIKORA CSsR.

EXERCÍČNÝ DOM VO FRÝDKU
1947

1. decembra

Edmund Kampián sa narodil v roku 1540 v Londýne. Keď mal dvadsaťštyri rokov, stal sa Edmund majstrom slobodných umení a pri tom zložil prísahu, že uznáva kráľovnú Alžbetu za hlavu anglickej cirkvi. Nebol si vedomý, že sa prísahou spreneveruje katolíckej viere. Od takejto prísahy do bludov bol len malý krok. Hoci sa čítaním Svätého Písma a svätých Otcov a štúdiom cirkevných dejín presvedčil, že katolícka Cirkev je pravá, predsa ctižiadostivosť a nezriadená láska k vlasti ho priviedli k tomu, že sa dal od odpadnutého biskupa Richarda Cheyneje vysvätiť na diakona. Tak dúfal, že dosiahne priazeň u kráľovej Alžbety a získa vysoké hodnosti.

Krátko po tomto neblahom kroku dostal Kampián list od priateľa doktora Gregora Martina, ktorý ho zaprisahal, aby sa spamätal a spoznal, kam ho zaviedla nešťastná ctižiadostivosť. Tento list otvoril Edmundovi oči. Urobil pred svedkami katolíckeho vyznania viery a sľúbil, že bude za svoj poklesok po celý život robiť pokánie.

Vstúpil do Ježišovho Tovarišstva a pôsobil v Prahe a v Brne. Naučil sa česky a kázaval tiež v chráme sv. Víta. Založil prvú mariánsku družinu študentov.

Zatiaľ bolo v Ríme uznesené, aby boli vyslaní do Anglicka misionári. Medzi nimi bol Edmund. Anglická vláda dala rozkaz, aby bol Edmund Kampián zatknutý, ako náhle vkročí na anglickú pôdu. On však prestrojený za kupca prešiel všetkými strážami a dostal sa šťastne do Londýna. Tam bol prijatý v dome horlivého katolíka Juraja Gilberta. Hneď sa okolo neho zhromaždila družina katolíckych mužov, ktorí najali priestranný dom a zriadil v ňom, čo bolo treba k Božím službám.

V tomto dome bol Kampián celé dni a noci plne zamestnaný; slúžieval svätú omšu, spovedal, kázal, vyučoval tých, ktorí sa vracali do Cirkvi, a povzbudzoval k stálosti vo viere.

Dlho pátrala vláda po Kampiánovi. Márne; až biedny zradca Elliot sa ponúkol, že ho vysledí. V nedeľu ráno sa vkradol na lyfordský zámok bol prítomný na sv. omši, aby zakryl svoju zradu, a za chvíľu dovedol vojenskú hliadku. Kampián a dvaja kňazi boli ukrytí v dutej stene. Hliadka odišla naprázdno, ale večer sa vrátila, prekvapila kňazov a zatkla ich.

Kampián bol predvedený pred kráľovnú Alžbetu. Tá sa ho pýtala: „Uznávaš ma za anglickú kráľovnú?“ „Uznávam.“ „Uznávaš ma za hlavu anglickej cirkvi?“ „Svedomie mi bráni tak robiť.“ Alžbeta mu sľubovala slobodu a najvyššie cirkevné a svetské hodnosti, ak ju uzná za hlavu anglickej cirkvi. Ale Edmund odoprel. I bol natiahnutý na škrepec a hrozne mučený. Napokon s trinástimi inými odsúdený k smrti.

Dňa 1. decembra 1581 boli odsúdenci vezení na kárách na popraviisko. Kampián chcel hovoriť k ľudu; ale úradník ho prerušil hovoriac, aby sa radšej priznal k velezrade. Mučeník povedal: „Ak je velezradou byť katolíkom, kňazom, jezuitom, potom sa samozrejme priznávam, že som zradcom. V katolíckej viere som žil, v nej chcem i zomrieť. Inú vieru nemám. Nikdy som sa nedopustil zločinu proti kráľovnej ani proti vlasti. Boh je mi svedkom. A všetkým, ktorí ma vydali na smrť zo srdca odpúšťam.“ Potom prosil prítomných katolíkov, aby sa modlili „Verím v Boha“, zatiaľ čo ho kat povesí na šibenicu. Tak skončil 1. decembra 1581.

„Nepokojné je srdce naše.“

Karol de Foucauld sa narodil v Štrasburgu 15. septembra 1858 ako syn úradníka. Po prvom svätom prijímaní už nevedol riadny náboženský život. Ale čím viac sa vrhal do víru radovánok, tým sa cítil nešťastnejším. Stal sa vojakom, avšak vojenská kázeň sa mu nepáčila, i opustil vojenskú dráhu.

Chcel vykonať odvážny krok. Krajina Maroko v Afrike bola Európanom neznáma. Foucauld sa rozhodol, že tam podnikne výskumnú cestu. Prestrojený za alžírskoho žida vykonal dobrodružnú cestu pohorím Atlas. Šťastne sa vrátil a vydal veľkú knihu: „Výskumné cesty v Maroku.“ Kniha vzbudila obdiv.

Keď sa vrátil do Paríža, zoznámil sa s horlivým kňazom Huvelínom. Kňaz ho raz znenazdania vyzval, aby si vykonal generálnu spoveď. Karol vyhovel, spočiatku síce nerád, ale aká radosť ho naplnila, keď dostal rozhrešenie! Povstal od spovedi ako druhý sv. Pavol pred Damaskom. S veľkou zbožnosťou šiel ako dvadsaťdeväťročný po druhý raz k sv. prijímaniu. Od tej chvíle bola jeho jediná túžba: zomrieť opustený od všetkých, zomrieť rukou nevďačnou, obetovať svoj život na pokánie za svoje hriechy a za obrátenie obyvateľov Sahary.

Najprv vstúpil k trapistom. Avšak tento prísny rád mu bol ešte málo prísny. Preto sa odobral do Palestíny, kde v kláštore klarisiek v Nazarete konal službu záhradníka, čeládnika a kostolníka.

Ale to všetko mu bolo ešte málo. Preto sa odobral do južného Alžírsku na Sahare, vystaval tam pustovňu a kaplnku. Domorodci prichádzali a zvedavo ho okukovali. Zakrátko však spoznali jeho veľkú lásku a zbožnosť. Všetko, čo si priali, im dal, liečil ich chorých, učil, tešil a pomáhal, kde len mohol. Toľko lásky domorodci ešte nezažili, zvlášť od Európana. Väčšiu časť dňa strávil Karol pred svätostánkom. Domorodci k nemu priľnuli ako k svojmu otcovi. Divili sa jeho umŕtvovaniu. Foucauld sa živil len jačmenným chlebom, ovocím a čajom; ale ten čaj bol pre každého iného nepoživatelný.

Aby svoje pôsobenie rozšíril, tiahol ešte ďalej do púšte. Tam pásli Tuaregovia, kočovný národ, svoje stáda tiav a kôz. I títo domorodci spoznali zakrátko lásku svätého kňaza. Foucauld sa im stal tešiteľom, lekárom a učiteľom.

Vo svetovej vojne vypovedali Tuaregovia „svätú vojnu“ Francúzom. Nanešťastie Francúzi opevnili Karolovu pustovňu. Tak sa stalo, že 1. decembra 1916 prepadli Tuaregovia pustovňu a jeden z nich zastrelil svätého pustovníka. Tak sa splnilo jeho pranie.

2. decembra

Sv. Bibiána, panna a mučenica

Mučenica Bibiána a Demetria boli sestry. Ich otec Flavián bol prefektom v Ríme, matka sa volala Dafrosa. Obaja manželia boli horliví kresťania. Za cisára Juliána bol Flavián vsadený do žalára. Sudca Apronián mu dohovára, aby sa zriekol Krista. Ale on povedal: „Kresťanom som a kresťanom zostanem.“ I odňali mu odznaky šľachtického stavu a vypálili mu na čelo žeravým železom potupné znamenie, aké mávali otroci a zločinci. Jeho majetok bol zabavený a Flavián bol vyhnaný do vyhnanstva do Taurinských kúpeľov pri Turíne. Tam zomrel v biede a v hlade. Jeho manželka Dafrosa bola sťatá mečom. Obe osirelé dcéry, Bibiána a Demetria, boli dané do väzenia. Chceli ich prehovoriť k odpadu od Kristovej viery sľubovaným manželstvom. Keď odopreli, boli trápené hladom. Demetria bola útlejšia a zomrela vo väzení. Bibiána bola odovzdaná nečistej žene Rufine, aby ju zvedla k hriechu. Avšak Bibiána odolala všetkému zvädzaniu i trýzneniu. Bola odsúdená, aby ju priviazali k stĺpu a mrskali metlami s olovenými guľčkami. V týchto mukách Bibiána vypustila dušu v roku 362.

Sv. Blanka, francúzska kráľovná, vychovala vlasti a Cirkvi syna, sv. Ludvíka. Hovorievala mu: „**Vieš, že ťa milujem, ale vedz, radšej by som ťa videla mŕtveho, než aby si urazil Boha ťažkým hriechom.**“

3. decembra

František Xavierský, vyznávač

Hrdý šľachtic František Xavierský (nar. 1506) študoval v Paríži a stal sa tam doktorom filozofie. Býval spolu s Petrom Fabrom a Ignáčom z Loyoly. František si spočiatku ani nevšimol staršieho študenta Ignáca; chudoba a odriekavosť Ignáca sa mu zdali známkou nízkeho ducha. Ignác sa však snažil získať Františka pre svoje zámery, a aby si otvoril cestu k jeho srdcu, preukazoval mu rozmanité priateľské služby, napr. privádzal mu nových poslucháčov, pomáhal mu zo svojho mála, keď František nemal peniaze; neskôr mu v rozhovoroch opakoval dôrazne Kristov výrok: „Čo prospeje človeku, keby aj celý svet získal, život večný by však stratil?“ a dodal: „Chceš niečo veľké vykonať, nie je to pravda, František? A čo je väčšie než rozširovať česť a slávu Božiu – spasť nesmrteľné duše? Chceš byť slávny? Hľadaj slávu nie pred ľuďmi, ale pred Bohom.“ Ignácove slova Františka dojali. Stal sa jeho učenlivým žiakom a nasledovníkom. Členovia družiny, s Ignáčom na čele, zložili dňa 15. augusta 1534 v podzemnej kaplnke na Montmartre v Paríži sľub chudoby, čistoty, púti do Jeruzalema a poslušnosti k pápežovi.

V roku 1540 bol František poverený úlohou hlásať evanjelium v Indii. Odumrel tak svetu, že si na ceste podľa hradu Xavieru odoprel rozlúčenie sa so staručkou matkou a pokrvnými priateľmi. Už cestou horlivo apoštoloval. Videl vojaka, ktorý vynikal ako zmužilosťou, tak nerestami. František sa s ním snažil dať do reči. Spolucestujúci si hovorili: „Tento kňaz asi nie je osvietený, že hovorí s takým hriešnikom.“ František však robil, ako by nepočul; celé hodiny sa pozeral, ako sa vojak hrá kocky, a ani sa nerozčúlil, keď vojak divoko zakliel. Vojak, povzbudený svätcovým prívetivým chovaním, sa rád s Františkom bavil o vojne. Keď niekedy svätec povedal slovíčko o náboženstve, vojak to strpel. Raz sa ho svätec opýtal, kedy bol naposledy na sv. spovedi. Vojak sa priznal, že sa už osemnásť rokov nespovedal, že vraj raz bol kvôli ľuďom na spovedi,

ale kňaz mu vraj nedal rozhrešenie; povedal mu, že už prepadol peklu. Svätý František odpovedal: „Božie milosrdenstvo je nekonečné; i keby tvoje hriechy boli tisíckrát väčšie budú ti odpustené, ak ich ľutuješ a vyznáš sa z nich.“ Vojak súhlasil, že si vykoná životnú spoveď. František mu pomohol spytovať svedomie, a keď pristáli, išli obaja na pevninu, tam sa vojak s veľkou skrúsenosťou vyspovedal zo svojich hriechov a bol ochotný na seba vziať najťažšie pokánie. Avšak František mu uložil len jediný Otčenáš a Zdravas. Zatiaľ čo sa vojak modlil pokánie, šiel František ďalej do lesa, zlomil niekoľko vetvičiek tŕnia a bičoval sa nimi do krvi, aby zadostučinil Božiu spravodlivosť. Vojak šiel za svätcom a udivene sa pýtal: „Čo to robíš, Otče?“ „Robím za teba pokánie.“ „Nie, Otče, ja si zaslúžim trest a nie ty!“ povedal vojak a bičoval sa sám. Neskôr vstúpil do kláštora a viedol tam nadmieru kajúci život.

Istý šľachtic už veľa počul o Františkovej svätosti a nemálo sa zadivil, keď ho raz videl, ako veselo hral s jedným vojacom šachy. Tak chcel svätec získa vojaka, aby získal jeho dušu pre Boha.

Podobne to urobil pri kupcoch. Začal s nimi hovoriť o obchode, posvätil ich lode, pomaly však zaviedol reč na veci večné.

V roku 1542 priplával do Goy. Portugalskí prisťahovalci boli síce kresťania, ale žili horšie než pohania. František ihneď začal apoštolské dielo. Písal o tom: „Chodil som po uliciach a zvolával som zvončekom deti, kresťanské i pohanské, vodil som ich buď do kostola alebo na iné príhodné miesto, vysvetľoval som im kresťanskú vieru a vyzval som ich, aby doma rozprávali, čo odo mňa počuli. Tak som robil deň čo deň a rodičia prichádzali, prinášali svoje modly, aby som ich zničil, privádzali svoje deti, aby som ich pokrstil. Dospelých kresťanov i pohanov som učil poznať vieru, hlasno som im predmodlieval: „Verím“, Otčenáš a desatoro prikázaní, doložiac, že kto verí, čo je v apoštolskom vyznaní obsiahnuté, je kresťanom. Pohanov som presviedčal o pravde Kristovej viery, kresťanom som kázal pokánie a život podľa viery.“

František napísal stručnú knihu o náboženských pravdách, aby si ich jeho poslucháči ľahšie zapamätali. Ale to mu nestačilo; pátral po zatvrdnutých hriešnikoch, ktorí sa mu vyhýbali; tých sa snažil láskavým dohováraním obrátiť na dobrú cestu. Okrem toho sa staral o chorých v nemocnici, posluhoval im a trávil veľkú časť noci pri ich lôžkach.

Celá rozsiahla India nestačila jeho veľkej horlivosti. Túžil zaniest svetlo evanjelia až do najodľahlejších východných končín. V roku 1549 sa vydal do Japonska. I tam dosiahol veľké úspechy cez nemalé prekážky. Bungské knieža Civan sa dal pokrstiť a horlivo podporoval misijné dielo svätého Františka. Obrovské práce v Japonsku priniesli hojné ovocie. Za 10 rokov po jeho odchode bolo v Japonsku okolo 400.000 kresťanov. Svätý vierozvest nadobudol presvedčenie, že by sa Japonci ľahšie priklonili ku kresťanstvu, keby ho prijali i Číňania. Vrátil sa teda v roku 1552 do Goy a vydal sa na cestu do Číny. Pristal na čínskom ostrovčeku Sančo pred ústím rieky Hsikiang naproti mestu Kanton. Tam bol 20. novembra zachvátený horúčkou. Niekoľko dní ležal na brehu bez pomoci, pozerajúc túžobne k čínskym brehom, kam túžil zaniest svetlo evanjelia. Kupec Alvarez ho dal odniesť do chatrče, urobenej z haluzí a pokrytej slamou. V bolestiach sa modlil: „Ó Najsvätejšia Trojica, Boh môjho srdca, zmiluj sa nado mnou! Mária, ukáž, že si mojou Matkou!“ V horúčke hovoril o krajine svojej túžby, o Číne. V opustenosti a chudobne, pripodobnený svojmu Pánovi na kríži, dňa 2. decembra 1552 usnul po slovách: „V Teba, Pane, som dúfal, nech nie som zahanbený naveky.“

4. decembra

Sv. Peter Chrysologus, biskup, vyznávač a cirkevný učiteľ Pamiatka sv. Barbory, panny a mučenice

Peter Chrysolog sa narodil asi v roku 406 v talianskom meste Imola. Ako mladistvý, hlboko vzdelaný a zbožný imolský diakon bol ustanovený pápežom Sixtom III. v roku 433 za arcibiskupa v carihradskom sídle západorímskej ríše v Ravenne. V prvom kázaní prehlásil svojmu stádu: „Okrem všetkého môjho nadania na mňa Boh vložil preťažké bremeno; preto vás prosím, aby ste mi pomáhali ho niesť, poslušnosťou Božích prikázaní i môjho napomínania.“ Potom sa slávne zaviazal pred celou obcou, že bude vyhľadávať len Božiu slávu a spásu zverených duší. Hlbokou múdrosťou, apoštolskou horlivosťou a svätým životom si získal uznanie v celej Cirkvi. Preslávil sa hlavne výrečnosťou a preto dostal čestné prímene Chrysologus (Zlatořečník). Nie raz, keď na kazateľnici horlil proti nepravostiam, bol uchvátený takým zápalom, že vysilením nemohol ďalej hovoriť, čo malo na poslucháčov neodolateľný účinok. Pre svoju učenosť požíval takej vážnosti, že sa Eutyches, pôvodca bludu o jedinej prirodzenosti v Kristovi, ním odsúdený, na neho

obrátil zvláštnym listom. Svätý arcibiskup sa rázne proti Eutychovi postavil a vážne ho napomenul, aby sa zriekol kacírstva, netrhal jednotu Cirkvi a podrobil sa pápežovi, nakoľko v pápežovi svätý Peter na rímskom stolci ustavične žije, Cirkev spravuje a Božiu pravdu všetkým podáva.

Po 18tich rokoch neúnavnej práce zomrel vo svojom rodisku Imoly v roku 450, pripraviac sa niekoľko dní predtým na smrť pri hrobe svätého Kasiána.

O živote sv. Barbory nemáme súdobé písomné svedectvo. Legenda rozpráva: Barbora bola dcérou kupca Dioskura v meste Nikodémia. Otec bol horlivý modloslužobník. Pojal prapodivnú myšlienku, buď aby dorastajúcu dcéru uchránil zvedenia alebo aby zabránil jej oboznámeniu sa s Kristovou vierou: zatvoril dcéru do zvláštnej časti svojho domu, vystavanej na spôsob veže a zriadiac jej skvostný príbytok, ju odlúčil od sveta, aby sa nemohla stykať s nikým iným, než so spoľahlivou čel'ad'ou a s učiteľmi, ktorí ju mali vyučovať vo vedách a v umení. Barbora čítala spisy gréckych básnikov a mudrcov, ale ony neuspokojovali jej vedychtivosť. Premýšľala o ničote pohanských bohov, o človeku, o večnosti a prahla po pravde. Napokon spoznala kresťanskú vieru; keď mal otec odcestovať, dal Barbore na jej žiadosť zariadiť izbičku. Izbička mala podľa otcovho návrhu mať dve okná, ale Barbora dala pridať tretie okno, aby mala ustavične na pamäti tajomstvo Najsvätejšej Trojice. Do izbičky zavesila kríž. V tej dobe sa dala pokrstiť.

Keď sa Dioskurus vrátil z cesty domov, pozrel sa na kríž a tri okná a pýtal sa, čo to má znamenať. Barbora povedala priamo: „Stala som sa kresťankou a tiež som sa zasnúbila nebeskému ženichovi Ježišovi Kristovi sľubom ustavičného panenstva. Modloslužba je pochabosť a bezbožnosť a len v kresťanstve je spása.“ Keď to Dioskurus počul, bol ohromený; jeho otcovská láska k jeho jedinej dcére sa zvrhla na šialenú nenávisť; chopil sa meča a hnal sa po Barbore, a bol by ju na mieste zavraždil, keby nebola utiekla a neskryla sa v horách. Dioskur vypátral jej úkryt, strýznil ju, aby ju donútil k povolnosti. Keď to nedosiahol, priviedol ju k sudcovi Marciánovi.

Keď Marcián uvidel driečnu Barboru, zhrozil sa rán, ktoré jej vlastný otec zasadil; rozviazal putá, ktorými bola spútaná, a láskavo jej dohovárať, aby sa zriekla Kristovej viery. Barbora odpovedala: „Som kresťanka a nikdy nebudem obetovať pohanským modlám.“ Sudca dal priniesť mučidlá, a keď sa ich Barbora nezľakla, dal ju do krvi zbičovať, potom rany rozdierať črepinami. V hrozných mukách sa Barbora modlila: „Pane, Ježišu Kriste, príd' už na pomoc; vezmi odo mňa všetko, len nie svojho Svätého Ducha.“ Napokon sám otec Dioskur sťal svojej dcére hlavu.

5. decembra **Sába, opát**

Starokresťanskí pustovníci (anachoreti, eremiti) v Egypte a Palestíne sa združovali okolo niektorého vynikajúceho kajúcnika do duchovných zväzov, aby sa chránili pred pochybeniami a hlavne, aby mali svojho radcu a učiteľa nablízku. Prebývali v chyžkách rozptýlených v okruhu, a schádzali sa len k spoločným Božím službám alebo k duchovným cvičeniam. Tieto pustovnicke osady sa volali laury. Ich prvým budovateľom a predstaveným bol svätý Anton (+356).

Medzi najslávnejších predstavených pustovníkov v Palestíne patrí svätý Sába. V mladosti sa zriekol svojho majetku a žil v kláštore Flavínia a sv. Theoktista. Potom sa uchýlil na púšť a tam viedol prísny život pod vedením svätého Euthymia. S modlitbou spájaj ustavičnú prácu. Plietol koše, ktoré týždenne odvážal do najbližšieho kláštora. Hoci sa vo svojej skromnosti ukrýval pred verejnosťou, predsa jeho neobyčajná svätosť za ním privábila do samoty mnoho nadšencov, ktorí utvorili pod jeho vedením lauru. Jeruzalemský patriarcha vymenoval svätého Sábu za predstaveného tohto pustovnickeho zväzu. Sláva svätého jeruzalemského vodcu laury prenikla široko-d'aleko. Svätý Sába sa veľmi zaslúžil o urovanie roztržiek a niektorých bludov.

Cisár Anastázus v Carihrade krivdil Cirkvi a biskupom. Jeruzalemský patriarcha Eliáš prosil svätého Sábu, aby opustil svoju samotu a pred cisárom hájil Cirkev. Hoci mal Sába už sedemdesiat rokov, súhlasil, lebo to bolo ku cti a sláve Božej. Odcestoval do Carihradu. Keď predstúpil pred cisára, cisár zostúpil z trónu, aby poctil svätého starca, a sľúbil, že jeho prosbám vyhovie.

Potom mu cisár ponúkol dary. Sába ich odmietol hovoriac: „My mnísi nepotrebujeme dary, lebo náš podiel je Pán. Ak však chceš vykonať niečo dobré, hľa, mesto Jeruzalem je zaťažené daňami, trpí hladom a morom, je prepadávané lúpežníkmi. Tam pomáhaj!“

Cisár sľúbil pomoc, jeho pokladník však odporoval. Sába mu hrozil Božím trestom, ale nadarmo. A hľa, trest sa zakrátko dostavil. Rozzúrený ľud zapálil jeho dom a on len útekem zachránil svoj život.

Cisár odpustil mestu dane a Sába sa s radosťou vrátil do blaženej samoty. Zomrel 5. decembra 532 dožívajúc sa veku 99 rokov, hoci sa po celý život stroho postil (nepožíval mäso) a noci z najväčšej časti venoval modlitbám.

6. decembra **Sv. Mikuláš, biskup a vyznávač**

Sv. Mikuláš (Nicolaus) sa narodil okolo roku 250 v lykijskom meste Patara. Keď mu zomreli rodičia, rozdával zdedený majetok chudobným a rozdával almužny plnými rukami, a to najradšej potajomky. Raz sa dozvedel, že sa istý otec ocitol v tak krutej núdzi, že prejavil úmysel zapredať nevinnosť svojich troch dcér. Ihneď bol Mikuláš odhodlaný zachrániť nešťastnú rodinu. Po trikrát vhodil, nikým nepozorovaný, do prilytku onoho úbožiaka čiastky peňazí, takže otcovi bolo umožnené dcéry dobre vydať s takto darovaným venom. Časom sa ľud dozvedel, že Mikuláš robí potajomky dobrodenie, chválil ho, ale Mikuláš odmietal chválu, a aby ušiel prejavom vďačnosti, zaumienil si púťovať do Palestíny. Svoj úmysel vykonal.

Na spiatocnej ceste sa zastavil v meste Myra, kde sa práve zišli biskupi, aby pre tamojšiu obec zvolili nového pastiera. Najstaršiemu biskupovi bolo Duchom Svätým vnuknuté, aby na úrad myrského biskupa bol povýšený muž, ktorý nasledujúci deň vstúpi ako prvý do chrámu. Prvý bol v kostole Mikuláš a tak sa stal proti svojej vôli biskupom.

I ako biskup bol vzorom dokonalej lásky k Bohu a blížnemu. Počas prenasledovania kresťanov bol zajatý, uväznený a poslaný do vyhnanstva. Za cisára Konstantína Veľkého bol v roku 313 prepustený na slobodu. Ujal sa pastierskeho úradu s novou horlivosťou.

Keď cisárske vojsko tiahlo, aby potlačilo vzburu vo Frygii, začalo sa v meste neďaleko Myry lupiť. Obyvateľstvo sa na obranu proti nemu chopilo zbrane, Mikuláš však svojím mocným slovom zabránil krviprelievaniu. Vtedy sa dozvedel od dôstojníkov, ktorí boli ubytovaní v jeho dome, že mestský sudca bol podplatený a odsúdil troch nevinných mešťanov na smrť. I ponáhlal sa bez meškania na popravisť a ráznym zakročením dosiahol, že boli všetci prepustení. Nespravodlivý sudca, ktorého nečestnosť bola odhalená svätým biskupom, sa chvel strachom, že bude u cisára obžalovaný, a sľuboval polepšenie. I zľutoval sa Mikuláš nad ním a odpustil mu.

Mikuláš sa tiež zúčastnil nicejského snemu, ako jeden z najskúsenejších a najhorlivejších biskupov. Po nicejskom sneme vykonal, ako rozpráva legenda, púť do Ríma a na spiatocnej ceste sa zastavil v meste Bari. Rok jeho smrti nie je istý (345-352).

7. decembra **Ambróz, biskup, vyznávač, učiteľ Cirkvi** **Vigília nepoškvrneného počatia Panny Márie**

Ambróz sa narodil v rokoch 335-340 v Trevíre ako syn cisárskeho miestodržiteľa v Galii. Študoval v Ríme a venoval sa právnickej dráhe. Ako miestodržiteľ Ligurie a Emilie bol zvolený mimo očakávania v roku 374 za milánskeho biskupa. Toho času bola totiž milánska kresťanská obec rozdelená Ariovým bludárstvom a po smrti biskupa Auxencia sa nemohla zjednotiť na voľbe jeho nástupcu. Ambróz sa ako miestodržiteľ odobral do chrámu, kde sa konala voľba a výrečnými slovami dohovárať zhromaždeným, aby zanechali sváry a zjednotili sa v pokoji. Keď sa na to v hlbokom tichu po jeho reči ozval detský hlas: „Ambróz nech je biskupom“, všetci zhromaždení nadšene vyhlásili miestodržiteľa svojím pastierom. Ohromený Ambróz sa usiloval presvedčiť milánsku obec, že sa nemôže podrobiť tak náhle vykonanej voľbe. Bol síce od detstva vyznávačom Kristovej viery, ale doteraz bol len katechumenom. Okrem toho nemal bohovedné vzdelanie a veľmi sa bál zodpovednej biskupskej hodnosti. Dal sa na útek a zamýšľal sa ukryť. Ale všetko bolo márne. Jeho voľba bola schválená. Ambróz vidiac, že akýkoľvek ďalší odpor je bezvýsledný a že zrejme ho Boh volá na biskupský stolec, pokorne sa podrobil. Po dôkladnej príprave bol pokrstený a postupne prijal všetky svätenia.

Biskupskému úradu sa venoval celou dušou. Svoj majetok venoval chrámu a chudobným. Potom začal bedlivo študovať Sväté Písmo a diela svätých Otcov. Zakrátko bolo vidieť, že na milánsky biskupský stolec

povolal Boh pastiera neobyčajných vlôh a schopností. Biskup Ambróz uchvacoval svojou výrečnosťou. Kázaval každú nedeľu a sviatok. Žil nadmieru prísne. Bol dobrotivým otcom chudobných. Jeho dom býval ustavične obklopený prosebníkmi a nikto od neho neodchádzal bez potechy a pomoci. Svätý biskup urovnával rozpory, zmieroval nepriateľov, ujímal sa utláčaných, predovšetkým vdov a sirôt. Zvlášť sa preslávil pri vysluhovaní svätých spovedí, pri ktorých nepoznal únavu. Mával s hriešnikmi tak srdečnú útrpnosť, že pri spovedi často prepukol do plaču a svojimi slzami dojímal i najzatvrdnutejších k pravej ľútosti. Nehynúcu zásluhu si získal tým, že spolupôsobil pri obrátení svätého Augustína, ktorého v roku 378 pokrstil. S plamennou horlivosťou vykoreňoval ariánsky blud, napísal tiež proti ariánom veľký spis o Najsvätejšej Trojici. Apoštolskú neohrozenosť prejavoval i proti nositeľom štátnej moci. Keď na neho naliehal cisársky dvor, aby ponechal ariánom jeden chrám, prehlásil: „Cisár má moc nad hradbami a mestskými priekopami, ale na svätyne právo nemá; sú to Božie domy. Keby cisár žiadal, čo je moje, dal by som mu všetko; hoci, čo mám, patrí chudobným. **Som pripravený podstúpiť i žalár a smrť, ale Pánov chrám bludárom nevydám a Kristovo stádo nezradím.** Radšej zomriem pred tvárou svojej obce na stupňoch oltára.“

I cisárovi Theodosiovi prísne vytkol nespravodlivé a kruté krviprelieanie v Soluni a žiadal od neho pokánie. Keď sa mu Theodosius ospravedlňoval a dovoľával sa príkladu kráľa Dávida, svätec povedal: „Ak si nasledoval hrešiaceho Dávida, nasleduj i kajúceho!“ Neohrozene sa bránil, keď sa cisár miešal do čisto cirkevných vecí. Theodosius o ňom vyznal: „Až v Ambrózovi som uvidel muža, ktorý mi povedal pravdu.“ Sv. Ambróz sa preslávil starostlivosťou o zvelebenie Božích služieb. Podľa gréckeho spôsobu zaviedol velebné spievanie žalmov a hymnov, ktoré sám skladal. Popri všestrannej pastoračnej práci sa neúnavne venoval duchovnému spisovateľstvu. Zostavil po sebe 29 rozsiahlych spisov, mnoho rečí s výkladmi Svätého Písma a vieroučnými i mravoučnými pojednaniami, okrem toho 92 listov a rady skvelých cirkevných hymnov. Práve pri výklade 43. žalmu ťažko ochorel a v noci na Bielu sobotu 4. apríla 397 blažene usnul v Pánovi.

Sv. Bohumila (Filothea), dcéra bohatého drevára v bulharskom Trnove (pri rieke Jantra), bola cnostná a dobročinná; chcela v Macedónii vstúpiť do kláštora, aby sa vyhla ponúkanému sobášu, ale vrátila sa z cesty počujúc, že jej matka umrela. Bohumilin otec bol lakomý a vidiac, že dcéra štedro rozdáva podpory chudobným, zabil ju sekerou v roku 1060. Národ ju ctí ako sväticu.

8. decembra Nepoškvrnené počatie blahoslavenej Panny Márie

Keď Boh stvoril človeka, urobil telo zo zeme a „vdýchol“ mu nesmrteľnú dušu. Duši dal Boh schopnosť, že ho mohla poznať, milovať a plniť jeho vôľu. To by bolo stačilo pre prirodzenú blaženosť človeka. Boh však chcel viac, chcel, aby mal človek podiel v jeho božskom živote, a preto dal človeku milosť posväcujúcu, teda nadprirodzený život. Tento dar dostali prarodičia i pre svojich potomkov. Avšak naši prarodičia zhrešili a tým stratili posväcujúcu milosť.

A stratili ju nielen pre seba, ale i pre svojich potomkov, t. j. pre celé ľudstvo. Sv. Pavol hovorí: „Na všetkých ľudí prišla smrť, pretože v ňom všetci zhrešili.“ (Rim5,12) Ak premárni otec majetok, stratí ho pre seba a pre všetkých svojich potomkov.

V roku 1854 Cirkev slávne prehlásila ako článok viery, „**že blahoslavená Panna Mária bola v prvom okamihu svojho počatia zvláštnou milosťou a výsadou všemohúceho Boha pre zásluhy Ježiša Krista, Spasiteľa ľudského pokolenia, uchránená od každej poškrvny dedičného hriechu**“.

Zo všetkých ľudí len dve osoby boli už v prvom okamihu počatia zbavené dedičného hriechu: Ježiš Kristus a Jeho Matka Panna Mária. Kristus bol tohto hriechu pozbavený ako Božská Osoba, lebo Božstvo a hriech sa vylučujú. – Celkom iná je sloboda Panny Márie. Ona bola podrobená, ako všetci ľudia, záväzku dedičného hriechu. I ona potrebovala vykúpenie ako ostatní ľudia, i ona bola vykúpená, ale iným spôsobom než ostatní ľudia. I my sme boli zbavení dedičného hriechu, a to pri svätom krste. Rozdiel je tento: My sme prepadli žaláru a z neho boli potom vyslobodení. Mária však skôr, než by bola do žalára a poroby upadla, bola už napred uchránená. – Kristus bol zbavený dedičného hriechu vlastným právom. Panna Márii sa dostalo tejto ochrany zo zvláštnej Božej milosti a dobroty. – Protestanti nám vytýkajú, že máme Panu Máriu za bohyňu, ktorá nepotrebovala vykúpenie. To nie je pravda. I ona potrebovala Vykupiteľa. Sv. Augustín užíva pádne prirovnanie: „Ak lekár vidí, že ti hrozí choroba, a varuje ťa včas, môžeš mu, ak poslúchneš a zostaneš zdravý,

povedať: ‚Vyslobodil si ma z choroby‘, ale nie z tej, do ktorej si už upadol ale z tej, do ktorej by si bol upadol.“

Až do dvanásteho storočia hlásajú sv. Otcovia, zvlášť východnej Cirkvi, jasne a určite učenie o Nepoškvrnenom počatí Panny Márie. Len niekoľko príkladov: Origenes píše: „Ona nebola oklamaná hadovým klamstvom, ani nakazená jeho jedovatým dychom.“ (Hom. I. in Diversa.) – Podobne hovorí sv. Ján Damašký: „Ó blahoslavený Joachim a Anna, vám je všetko tvorstvo zaviazané vďačnosťou, pretože skrze vás prinieslo Tvorcovi dar zo všetkých darov najvzácnejší: Matku totiž čistú, ktorá jediná bola Tvorca hodná.“ (Hom. I. in Nat. B. M. Virg.)

Sv. Augustín jednajúc o všeobecnosti dedičného hriechu hovorí: „Vynímajúc však bl. Pannu Máriu, o ktorej pre Pánovu česť nechcem, aby sa vôbec robila zmienka, kedykoľvek je reč o hriechu.“ (De nat. et. grat. č. 36, n. 42.) Sv. Efrém oslovuje Pána Ježiša: „Ty a Tvoja Matka ste jediní v každom ohľade krásni; lebo na Tebe, Pane, nie je škvrny a na Tvojej Matke niet chyby.“

Neutešené boli pomery v prvej polovici minulého storočia. Pápež Pius IX. musel utiecť zo svojho vlastného štátu. A práve v tejto dobe sa vzráňalo nadšenie pre Nepoškvrnenú Pannu tak, že pápež povolal do Ríma kardinálov a biskupov a v piatok 8. decembra 1854 slávnostne prehlásil učenie o Nepoškvrnenom Počatí za článok viery. Bol to daždivý deň. Sotva však pápež dohovorel, roztrhli sa mraky a slnečný lúč vnikol oknom do baziliky, ako by slnko spolu s veriacimi skladalo hold Nepoškvrnenej.

9. decembra

Peter Fourier (Forrerský) sa narodil v roku 1565 v lotrinskom mestečku Mirecii chudobným rodičom. Študoval, a keď mal dvadsať rokov, vstúpil do kláštora rehoľných kanonikov sv. Augustína.

Svojou svedomitosťou sa stal vlašným rehoľníkom nepohodlným, a preto mu ponúkli na výber tri fary. Radil sa s jezuitom Jánom Fourierom. Ten mu povedal: „Dve z týchto fár sú bohato nadané a nevyžadujú veľa práce, tretia je však chudobná a práca nadmieru namáhavá.“ Vybral si túto tretiu marinkurskú faru. Za tri roky horlivého pôsobenia sa farnosť zmenila na nepoznanie.

Jeden šľachtic bol smrteľne zranený a umieral; jeho srdce však bolo plné pomsty a jeho ústa plné rúhania; rozhodne odoprel dať sa zaopatriť. Príbuzní prosili svätého farára Petra, aby sa pokúsil obrátiť na hriešnika. Farár pokľakol v kútiku izbičky, aby prosil Boha o pomoc, potom šiel k chorému; tomu sa páčil skromný, prívetivý kňazov výzor, preto mu vyzprával o svojom nešťastí. Rozprávanie Petra tak dojalo, že sústrasťou horko plakal; chorý tým nadobudol dôveru a povedal: „Keď máte takúto sústrasť s mojím telom, ktorému už niet pomoci, zmilujte sa radšej nad mojou dušou!“ Potom sa vyspovedal a úprimne sa obrátil k Bohu.

Iný človek nenávidel svojho farára tak, že ho raz na ulici napadol a bil päťami. Ľudia sa nad tým tak rozhnevali, že by boli zločinca ukameňovali, keby nebol vzal farár rýchlo toho muža na faru. Keď bol tento človek pre iné zločiny odsúdený na smrť, Peter nešetril prosby a námahu, aby mu vyprosil milosť.

Vo farnosti bolo niekoľko zlých žien, ktoré farárovi verejne zlorečili a preklínali ho, pretože sa odvážil ich pokarhať. Keďže však boli tie ženy chudobné, Peter im udeľoval hojné almužny. Jedna z nich sa obrátila a povedala: „Aká som zlá, že som zlorečila tak cnostnému mužovi!“ Šla k farárovi a prosila ho o odpustenie. Iná však nadávala tým viac, čím viac jej farár robil dobre. Áno, odvážila sa o ňom rozširovať, že jeho dobrodenia sú dôkazom jeho viny.

Na jeho radu sa zasvätilo niekoľko zbožných panien Bohu ustavičnou čistotou so záväzkom, že budú vyučovať ženskú mládež a vychovávať ju k bohabojnosti. Peter nazval spoločnosť týchto panien Družina Panny Márie.

Jedna rehoľná sestra si však život v kláštore znechutila a chcela sa zasa vrátiť do sveta. Peter jej dohovárať, aby to nerobila; avšak vidiac, že jeho slová sú márne, nakoniec povedal: „Chod' teda, sestra, kam sa ti páči; než však opustiš toto miesto, vstúp do chrámu a hovor modlitbu, ktorú ti napíšem.“ Vrtkavá sestra vzala list, na ktorom bola napísaná modlitba a nevediac, čo modlitba obsahuje, šla do kostola. Tu pokľakla pred obrazom Panny Márie a začala sa modliť, ako jej to svätec napísal: „Prichádzam, ó Matka Božia, aby som ti poďakovala, že si ma medzi svoje dcéry ráčila prijať. Avšak túto milosť už nechcem požívať, lebo svet mi je milší, než ty a tvoj Syn. Preto vás opúšťam a vrátim sa do sveta. Nech vám slúži, kto chce. Ja vám však ďalej slúžiť nemôžem. S Bohom! Na veky sa už nevidíme.“ Keď sestra túto modlitbu začala hovoriť, pohlo sa mocne jej srdce, dala sa do usedavého plaču a pevne si zaumienila, že až do smrti zostane v kláštore.

Keď staručký Peter ochorel, dal sa zaopatriť svätými sviatosťami a v tichosti očakával, až ho Pán k sebe povolá. Znášajúc trpezlivo telesné bolesti, zaoberal sa stále Bohom a Pannou Máriou vyslovujúc krátke strelné modlitby. Často bozkával kríž majúc ho ustavične v rukách a pozeral na obraz Božej Rodičky hovoriac: „Mária, ukáž, že si mojou Matkou a uznaj ma za svoje, hoci nehodné, dieťa!“ Jeho poslednou radosťou bolo, že sa dočkal ešte sviatku Nepoškvrneného Počatia Panny Márie, ktorý slávil v nábožnej zanietenosti. A hneď na druhý deň Pán povolal dušu tohto verného služobníka do večnej radosti. Bolo to v roku 1636.

10. decembra Melchides, pápež a mučeník

Melchides (Miltiades) bol rodený Afričan. Riadil Cirkev v rokoch 311-314. Bol prvý z pápežov, ktorý sa dožil slobody Cirkvi. Zato sa chystali v Cirkvi trpké vnútorné boje. Ako po politických prevratoch býva plno žalôb a obviňovaní, kto slúžil porazenej vláde a kto bol jej protivníkom, kto a ako pomáhal nastoľovať novú vládu, tak vznikali po prenasledovaniach i medzi kresťanmi trenice, kto trpel pre vieru a kto bol jej zradcom atď. Niektorí hľadeli na tých, ktorí sa nejako vyhli mukám alebo sa skryli, ako na horších kresťanov; o zmierení so slabými, ktorí odpadli, nechceli prílišní horlivci ani počuť.

Najviac týchto potýčok bolo v Afrike. V Egypte vnikol meletiansky rozkol, v severnej Afrike Donátov rozkol. Rozkol vyšiel z domu bohatej, vplyvnej a bojovnej kartaginskej dámy Lucilly. Táto inak pobožná dáma mávala vo zvyku bozkávať pred sv. prijímaním ostatky niektorého mučeníka, ktorý ešte nebol za mučeníka prehlásený. Arcidiakon Cecilián to Lucille vytkol a poranil tak jej pýchu. Tento arcidiakon bol zvolený za kartaginského biskupa a vysvätený biskupom Félixom z Apotiny, ktorého podozrievali, že počas prenasledovania odovzdal polícii sväté knihy. Lucilla pozvala do svojho domu 70 afrických biskupov, podplatila ich a dosiahla cieľ svojej pomsty proti nenávidenému Ceciliánovi. Biskupi prehlásili Ceciliána za neplatne sväteného, pretože ho svätil „traditor“, hriešnik Félix.

Cisár Konstantín poslal rozhnevané strany do Ríma, kde mal pápež Miltiades spor vyšetriť. Dňa 2. októbra 313 vtedy Miltiades usporiadal v dome Faustíny v Laterane synodu s 19 biskupmi. Žalobca Donát sa pri vyšetrowaní zaplietol a vyšlo tak najavo, že je najmenej oprávnený vytýkať inému jeho hriechy. Obžalovaného Ceciliána napokon pápež, ktorý mal posledné slovo, prehlásil za nevinného. Tým však nebol rozkol urovnaný. Donatisti neboli prístupní zmierlivému slovu. Nazývali sa synmi mučeníkov a katolíkom zlorečili, že sú synmi zradcov. S katolíkmii donatisti prestali úplne hovoriť, na katolícky pozdrav ani neodpovedali. Umývali miesta, kde stál katolík, ako znesvätené hriešnikovou nohou. Kto sa k donatistom pridá, či už dobrovoľne alebo z donútenia, toho znova krstili. V húfoch tiahli krajom, borili a pálili katolícke kostoly a usadlosti. Všetka spodina obyvateľstva, utečení otroci a zadĺžení ľudia sa k nim húfne pridávali, pretože donatisti sa vyhlasovali za osloboditeľov všetkých utláčaných, za Božích synov, za deti svätých, za Kristových bojovníkov. Pod heslom „ku cti Božej“ lúpili a drancovali, donucovali veriteľov, aby odpúšťali dlžníkom dlhy, pánov, aby prepúšťali otrokov. Život u donatistov nemal cenu, vášnivo sa vrhali smrti do náručia a hľadali mučeníctvo. Márne sa snažil pápež priviesť ich k rozvahe a zmieru, márne sa pokúšal o ich nápravu cisár Konstantín.

Donatistický rozkol sa podarilo odstrániť až po 100 rokoch sv. Augustínovi.

Moc dobrého príkladu

Maksimín Daja (305-311), cisár východných krajín, prenasledoval Kristovu Cirkev ešte horšie než Dioklecián. Avšak i pohanské obyvateľstvo sužoval neznesiteľnými daňami, takže ľud hlavného mesta Alexandrie sa začal proti nemu búriť. Predný cisárov radca Menas bol poslaný do Egypta, aby obyvateľstvo utíšil, čo sa mu podarilo.

Menas bol horlivý kresťan, o čom cisár nevedel. Svojou spravodlivosťou a láskavosťou si získal v Alexandrii dôveru a obrátil slovom a príkladom ku Kristovi mnoho vznešených rodín, od ktorých sa viera šírila i medzi obecným ľudom.

Pohania zanevreli na Menasa a obžalovali ho u cisára, že tupí bohov a šíri kresťanstvo. Cisár poslal svojho dôverníka Hermogena do Alexandrie, aby vec vyšetрил, a ak uzná Menasa vinným, aby ho prísne potrestal. Hermogenes prišiel do Alexandrie, odňal obžalovanému Menovi všetky hodnosti a posadil ho do

väzenia. Nasledujúci deň bol Menas vedený k súdu. Ľud s plačom pozeral na svojho šľachtného dobrodínca spútaného do okov. Hermogenes sa opýtal obžalovaného na jeho náboženstvo, a keď zistil, že je kresťan, vyzval ho v mene cisára, aby sa ihneď zriekol Krista a obetoval modlám, ak nechce prepadnúť bolestnému mučeniu. Menas sa však pousmial, hovoril presvedčivými a rásnymi slovami o zaostalosti pohanskej modloslužby i o nemylnnej pravde Kristovej viery a doložil: „Zločincom sa hrozí trestami; to, že som kresťan, nie je zločin.“

Hermogenes sa rozhneval, dal Menasa hrozne mučiť a odvliecť do žalára. Zakrátko sa však spamätal a ľutoval svoj prenáhlený čin. Domnievajúc sa, že Menas v žalári už mrel, dal rozkaz, aby bolo jeho telo pochované s príslušnými poctami tak ako vysokému hodnostárovi. Ale vojaci, ktorí mali rozkaz vykonať, sa vrátili so správou, že väzeň je živý a v žalári veselo pospevuje chválu svojmu Bohu. Tu sa Hermogena dotkla milosť, sám zatúžil po náboženstve, ktoré dodáva človekovi v súžení silu a radosť. Hneď dal vyvieť Menasa zo žalára, odprosil ho, dal sa od neho poučiť v kresťanskej viere a prijal svätý krst.

Táto udalosť spôsobila v Alexandrii veľký rozruch a mnohí pohania sa dali pokrstiť. To rozhnevalo pohanských kňazov, že obvinili miestodržiteľa Rustika u cisára, že vraj jeho slabosťou sa vzráha v meste kresťanstvo a hynie stará viera v bohov. Toho sa Rustikus naľakal a prosil cisára, aby sám prišiel do Alexandrie a potrestal odpadlíkov.

Maximin prišiel do Alexandrie, pohnal Menasa a Hermogena na súd a skríkol: „Bedári, oklamali ste ma a hanebne zradili. Poslal som vás vyhubiť v tomto meste kresťanstvo, a vy sami zväzdate ľud k tomuto náboženstvu. Zaplatíte za to životom.“ Menas sa chcel hájiť, vidiac však, že kati zvalili Hermogena na zem a odsekli mu ruky a nohy, pokľakol a modlil sa za svojho priateľa, až sa kati vrhli i na neho a dobili ho sekerou.

11. december **Damasus, pápež a vyznávač**

Sv. Damasus, pápež (366-384), pochádzal zo Španielska. Jeho otec Antónius sa prisťahoval do Ríma a venoval sa duchovnému stavu. Syn Damasus vynikal zbožnosťou a cnosťami a bol vysvätený za diakona. Ako diakon sprevádzal pápeža Libéria do vyhnanstva do Bereje (v Thracii); Libérius, vrátiac sa z vyhnanstva, v roku 366 zomrel. Damasus bol väčšinou duchovenstva i rímskeho ľudu zvolený za pápeža. Avšak istý ctižiadostivý diakon Ursicin sa dal od svojich prívržencov zvoliť za vzdoropápeža. Tak začal v Ríme neblahý rozkol. Damasovi i Ursicinovi stúpenci sa potierali navzájom; v týchto hrozných búrkach bolo zabitých asi tristo ľudí. Mierny Damas nemal na krviprelievání žiadnu účasť, ale ako riadne zvolený pápež nemohol ustúpiť, len hájil svoje práva.

V tej dobe bujnelo Arioovo bludárstvo. Damas na rímskom cirkevnom sneme v roku 369 odsúdil toto bludárstvo a schválil uznesenie druhého obecného carihradského snemu v roku 381, ktorým bolo zavrhnuté bludné Macedoniovo učenie o Duchu Svätom. – Damas sa ujímal pravoverných biskupov, prenasledovaných pre vieru, napr. Petra, alexandrijského patriarchu, a Paulína, antiochijského patriarchu.

Ako priateľ umenia a vied ozdobil Rím početnými cirkevnými stavbami. Žil v dôvernom styku s najväčším učencom tej doby sv. Hieronymom, často sa ho pýtal o radu a vyzval ho, aby upravil latinský preklad Svätého Písma. Zvlášť bol veľkým ctiteľom mučeníkov a preslávil sa ako obnoviteľ ich hrobov. Takmer všetky rímske pohrebiská mučeníkov dôstojne reštauroval, dal na ne vytesať slávnym kaligrafom Furiom Dionysiom Philokalom svoje skvelé metrické náhrobné nápisy. Damasus bol totiž vynikajúcim duchovným básnikom a spisovateľom. K jeho dochovaným náhrobným epigramom sa pridružujú básne na mučeníkov a svätcov. Tieto básne vynikajú vznešenou prostotou, silou a dôstojnosťou. Sú vzácnym svedectvom o hlbokkej pápežovej zbožnosti, ako i o vrúcnej úcte k svätým a viere v moc ich príhovoru. I kresťanský východ bol predmetom jeho veľkej pastierskej lásky. S východnými biskupmi udržoval čulé styky a ujímal sa ich rásne v protivenstvách, ktoré zakúšali počas vlády urputného ariána cisára Valenta. Vrstovníci vedia jeho pevnosť a rozhodnosť v hájení svätej viery proti bludárom, jeho mravnú čistotu, pokoru, dobročinnosť, horlivosť pre zvelebovanie Božích chrámov i služieb, ako i jeho vzácnu učenosť. Svoj zásluhný život dokončil Damasus 11. decembra 384.

12. decembra

Jošt (Jodok) bol synom anglického kráľa. Na výchovu bol daný do kláštora, kde sa naučil pohrdáť hodnosťami, statkami a pozemskými rozkošami a túžil po vyššej mravnej dokonalosti. Preto sa zriekol trónu a opustil vlasť, aby niekde v cudzine mohol slúžiť Bohu v chudobe a pokore.

S priateľom Vulmarom odišiel do Francúzska a tam na ostrovčeku v rieke Loire si zriadil pustovňu. Tu prebýval a hľadal radosť v modlitbe, v zbožnom rozjímaní a v skutkoch kajúcnosti. Čo si zarobil ručnou prácou, z toho ešte udeľoval almužnu chudobným. Žiadny hladný od neho neodchádzal bez podpory. Keď mal raz jediný chlieb, prišiel žobrák a prosil o niečo k jedlu. Jošt ihneď nariadil Vulmarovi, aby rozdelil chlieb a dal štvrtinu chudákovi. Zakrátko sa dostavil druhý žobrák, tretí a každý z nich dostal po štvrtine. Keď potom prišiel štvrtý žobrák, Jošt mu povedal: „Milý brat, sme tu dvaja a máme už len jednu štvrtinu chleba, ale vidím, že si hladom úplne zmorený; vezmi teda, čo nám zostalo, a jedz!“ Vulmar rozmrzený namietal: „A čo nám zostane? Či si nič neponecháme?“ Jošt láskavo odpovedal: „Len daj žobrákovi, čo máme, však Boh sa o nás postará.“ A ešte v ten istý deň priplávali riekou k ostrovčeku štyri člny vezúce hojnú zásobu potravy.

Časom sa rozšírila povesť o pustovníkovi Joštovi a prichádzali k nemu zástupy ľudí, ktorí velebili jeho cnosti a hľadali u neho poučenie a rady v rôznych potrebách. Pokornému svätcovi to nebolo vhod; obával sa, že sa tak ocitne v nebezpečenstve pre svoju vlastnú dušu. Preto sa odsťahoval po ôsmich rokoch na inú púšť, aby mohol výhradne pracovať na vlastnom zdokonalení sa.

Ku koncu života vykonal púť do Ríma. Keď sa ho pápež Martin I. pýtal na jeho pôvod, Jošt mu oznámil, čo dosiaľ bedlivo tajil, že je z kráľovského rodu a že sa dobrovoľne vzdal pozemského kráľovstva, aby získal nebeské kráľovstvo.

13. decembra

Sv. Lucia, panna a mučenica

Lucia (Svetluška) žila podľa legendy v Syrakusách na ostrove Sicília. Keď deva vypela v driečnu pannu, uchádzal sa o jej ruku pohanský mládenec, a matka mu sľúbila svoju dcéru za manželku. Keď sa o tom Lucia dozvedela, povedala: „Drahá matka, nehovor mi o smrteľnom ženíchovi. Už dávno som sa zasnúbila nesmrteľnému ženíchovi, Ježišovi Kristovi. Daj mi moje veno, aby som ho dala Kristovi v chudobných a trpiacich osobách.“ Matka odvetila: „Veno, ktoré ti prináleží, ti vydám. Avšak svoje dedičstvo a svoj vlastný podiel si ponechám až do smrti, a až potom s ním budeš môcť voľne nakladať.“ Lucia povedala: „Matka, počúvaj moju radu. Kto dáva Bohu len to, čo musí pri smrti opustiť, ten zo svojho daru nemá zásluhu. Ak však chceš urobiť obeť Bohu milú, obetuj z toho, čo by si mohla ešte užívať, dokiaľ si živá; tak budeš mať u Boha zásluhu.“ Eutychia poslúchla svoju dcéru; obe rozpredali svoje klenoty i majetky a rozdali výťažok chudobným; podržali si len to, čo im bolo potrebné na výživu.

Keď sa nápadník Lucii dozvedel, že stratil nádeje na veno i na sobáš, obžaloval ju, že je kresťankou. Sudca Paschasius vyzval Luciu, aby obetovala bohom, ale svätá panna odvetila: „Náboženstvo čisté a nepoškvrnené u Boha je toto: navštevovať sirotu a vdovu v ich súžení a zachovať sa nepoškvrneným od tohto sveta. (Jak1,27) To som urobila; rozdala som svoj majetok chudobným a takto ho obetovala živému Bohu.“ Sudca na to: „Takéto hlúposti rozprávaj svojim zverencom; mňa neoklameš; aj som strážca a vykonávateľ cisárskych rozkazov.“ Lucia: „Ty si poslúchaj cisárske rozkazy, ja budem poslúchať rozkazy Božie; ty sa boj smrteľných kniežat, ja sa bojím večného Boha. Ty si rob, čo sa ti páči, ja budem robiť, čo je k môjmu blahu.“ Sudca: „Či je pravda, že si premárnila svoj majetok s darebnými ľuďmi, ktorí nepracujú?“ Lucia výčitku rozhorčene odmietla: „Nemám dočinenia s darebnými ľuďmi. Darební ľudia sú tí, ktorí zvädzajú k modloslužbe.“ Sudca sa rozkričal: „Však zmĺknu tvoje slová, až budú spievať korbáče.“ Lucia: „Slová sú mi vnuknuté Duchom Božím.“ „Ty máš teda Ducha Božieho?“ pýtal sa sudca. „Áno,“ povedala Lucia, „apoštol povedal, že kto žije zbožne a čisto, je chrámom Ducha Svätého a Duch Boží v ňom prebýva.“ Sudca posmešne pohrozil: „Toho Ducha Božieho z teba vypudím v dome neresti.“ Lucia odvetila: „Ak sa mi stane násilie, moja čistota tým neutrpí; áno, ešte mi pribudne nový veniec.“

Kati vztiahli ruky na Luciu, aby ju odvedli; ona však stála akoby držaná neviditeľnou mocou, takže ju nemohli pohnúť z miesta. I vrazil jej kat dýku do hrdla. Bolo to v roku 304. Sláva sv. Lucie sa rozšírila po celom kresťanskom svete. Cirkev zaradila jej meno medzi učeníkov a mučenice, ktoré kňaz denne vzýva pri svätej omši po pozdvihovaní.

14. decembra Otília (Odília)

Otília, dcéra grófa Eticha, pána na Hohenburgu v Alsasku, sa narodila slepá. Otec sa tak rozhneval, že si zaumienil dieťaťko utraťiť. Matka ju však potajomky odovzdala chudobnej žene na opatrovanie. Po roku bolo dané dieťaťko do panenského kláštora Palmy v Burgundsku.

Podanie rozpráva, že svätý rezenský biskup Erhard prišiel do kláštora, pokrstil dievčaťko a dal jej meno Otília; ako náhle svätý biskup pomazal jej oči, začala vidieť a dívala sa na neho prívetivo; i velebil Boha a povedal: „Tak, dcéra moja, pohliadni na mňa i v nebi!“

Z toho uzdravenia bola veľká radosť; len jej otec zostal zarytý a nechcel o dcére ani počuť. Otília vyspela na driečnu pannu, ktorá sa skvela čistotou, pokorou a dobrotivosťou. Jej čas v kláštore pokojne plynul, len myšlienka, že nesmie prísť k otcovi na oči, ju rmútila. Napísala svojmu bratovi, nech vyprosí u otca dovolenie, aby mohla prísť domov. Brat jej žiadosti vyhovel, snažil sa obmäkčiť zatvrdnuté otcovo srdce, ale márne. Tu syn, domnievajúc sa, že sa otec prestane hnevať, keď uzrie Otíliu, poslal v svojom pláne voz pre Otíliu s odkazom, aby sa bez meškania vydala na cestu k domovu.

Jedného dňa sa pozerali otec a syn z hradu do údolia, keď sa práve blížil povoz. Vojvoda sa pýtal, kto ho asi chce navštíviť. Syn odpovedal: „Tvoja vlastná dcéra, Otília, žiadostivá tvojej otcovskej lásky.“ Eticho hnevľivo zvolal: „Kto sa odvážil bez mojej vôle ju sem volať?“ Syn povedal: „Ja, oťče, som sa osmelil, chtiac potešiť zarmútenú sestru.“ V tej chvíli bol otec zachvátený zúrivým hnevom; udrel syna palicou tak prudko, že syn padol na zem. Od tej rany potom chradol a zomrel.

Až vtedy sa otec spamätal; vzbudila sa v ňom ľútosť, povolal dcéru na Hohenburg a preukázal jej otcovskú lásku. Umierajúc odovzdal Otílii svoj hrad, aby ho upravila na panenský kláštor. Urobila tak. Pretože choré alebo starobou sklúčené osoby nemohli ľahko vystúpiť po strmom vrchu, vystavala Otília na úpäť hory druhý kláštor pre chorých, chudobných a pútnikov. Tam preukazovala všetkým núdnym ľuďom hojné skutky milosrdenstva.

Pred smrťou napomínala svoje sestry: „Zostaňte verné Ježišovi Kristovi!“ Zomrela v roku 720. Sviatok má 13. decembra.

15. decembra

Spiridion (Duchoslav, Dušan) bol roľník na ostrove Cyprus (narodil sa v roku 270). Miloval svoju chudobu a žil bohobojným životom. Jednej noci sa mu do ovčince vkradli zloději, ale keď chceli odísť s lupom, boli zadržaní tajomnou mocou, takže sa nemohli pohnúť z miesta. Ráno ich Spiridion zastihol. Pomodľil sa za nich a žartovne im povedal: „Aby vaša usilovná nočná stráž v mojom ovčinci nezostala bez odmeny, vezmite si jedného barana!“

Za cisára Galéria bol i Spiridion pre vieru trýznený. Pravé oko mu vylúpili a bol zmrzačený na ohybe pod kolenom ľavej nohy. Pre svoje cnosti bol zvolený za trimitského biskupa. I ako biskup sa živil ručnou prácou. Výťažok z práce i dary veriacich rozdeľoval na dva diely: jeden mu stačil na cirkevné potreby i na výživu vlastného domu, druhý diel rozdával chudobným a zvyšok, ktorý ušetril striednosťou, ukladal pre nepredvídané nehody veriacich, zvlášť na bezúročné pôžičky chudobným živnostníkom. Kedykoľvek ho niekto požiadal o pôžičku, dostal ju; úprimný biskup mu ukázal skriňu, z ktorej si mohol každý sám vziať potrebné peniaze. Keď ich prišiel vrátiť, ukázal mu biskup opäť, kam ich má odložiť. Takto vrátené peniaze Spiridion nikdy nepočítaval, lebo ako sám poctivý mal každého za poctivca. Raz prišiel kupec a prosil o pôžičku; i vzal si, koľko potreboval, a zarobiac obchodom mnoho, dostavil sa neskôr k biskupovi prinášajúc vypožičané peniaze. Ako obyčajne mu bolo povedané, aby peniaze vrátil tam, odkiaľ si ich požičal, ale nepoctivý človek zneužil biskupovu dôveru a peniaze si zasa odniesol. Keď sa potom onedlho ocitol na mizine, požiadal znova o pôžičku. Svätý biskup mu vľúdne povedal, aby si potrebné peniaze vzal na tom mieste, kam naposledy pôžičku uložil. Ale kupec našiel skriňu prázdnu. I povedal mu svätec: „Od toho dňa, čo si prišiel vrátiť peniaze, tu nebol nikto iný. Ak si skutočne položil peniaze do skrine, nájdeš ich tam; ak nie, sám si sa oklamal.“ Kupec spoznal, že jeho podvod vyšiel najavo, zahanbil sa a prosil o odpustenie.

Sv. Spiridion zomrel okolo roku 344.

„Sila sa zdokonaluje v slabosti.“

(2Kor12,9)

Kristína bola zajatá arménskymi lúpežníkmi a predaná ako otrokyňa do Gruzínska (medzi Čiernym a Kaspickým morom). Tam sa s ňou nakladalo nemilosrdne. Musela konať ťažké práce bez oddychu a úľavy. V cudzine, medzi neznámymi pohanmi, nemala nikoho, komu by sa pošťazovala a kto by ju potešil. **Avšak ako horlivá kresťanka hľadala a našla vo svojom súžení posilu a útechu na modlitbách u milého Spasiteľa.** Od Neho sa naučila znášať utrpenie bez reptania. K pánom bola úctivá a prívetivá, slúžila im poctivo a verne. K spoluslužobníkom bola vľúdna a rada im pomáhala a preukazovala služby.

S údivom sa jej pohania pýtali, odkiaľ čerpá toľko trepezlivosti a sily, že svoj ťažký osud nesie tak spokojne. Odpovedala: „Som kresťanka. Takýmto spôsobom slúžim pravému Bohu, Ježišovi Kristovi.“ I hovorila pohanom o božskom Spasiteľovi a Jeho diele. Opisovala im Jeho pozemský život, utrpenie, smrť i oslávenie a vykladala im vznešené kresťanské učenie. Poslucháči boli tými slovami hlboko dojatí a zamysleli sa. Tak chudobná otrokyňa zasievala do ich srdca semienko Božieho slova.

Raz sa prihodilo, že sa sklúčená matka pýtala Kristíny, či nepozná pomoc pre jej choré dieťa. Kristína odvetila: „Ja tvoje dieťa nemôžem uzdraviť, ale Ježiš Kristus, ktorému sa klaniam, môže i tú najhoršiu chorobu ihneď vyliečiť; verím, že uzdraví i tvoje dieťa.“ I vzala na smrť choré dieťa, položila na neho svoju šatku, pokľakla a pomodlila sa k Bohu za jeho uzdravenie. A hľa – dieťa náhle ozdravelo a prešťastná matka si ho odniesla domov.

Povešť o tomto zázraku sa rýchlo rozhlásila po celej zemi a doniesla sa až ku chorej kráľovnej, ktorá nadarmo hľadala pomoc u lekárov. Kráľovná prosila o pomoc otrokyňu. Kristína však odpovedala: „Sama zo seba ti nemôžem pomôcť, ale dôveruj v Ježiša Krista, ktorý miluje i teba. On ti pomôže.“ Zatiaľ, čo sa dievčina vrúčne modlila, kráľovná bola náhle uzdravená.

Ponúkala Kristíne bohaté dary. Pokorná dievčina ich však odmietla slovami: „Len jedna vec by mi spôsobila radosť, totiž, keby ste sa stali kresťanmi!“ Kráľovná i kráľ sa ňou dali poučiť. Kráľ poslal k cisárovi Konstantínovi prosbu o kresťanských kňazov a o nákresy pre kostol. Kňazi prišli a pokračovali v diele, ktoré tak šťastne začala Kristína.

Ďalšie osudy svätice sú neznáme. Čo o nej vieme, napísal kresťanský spisovateľ Rufín Oglejský (Aquileia +410), ktorý správy počul z úst syna prvého kresťanského gruzínskeho kráľa Miriána.

Kresťania podkavkazskí zúv sv. Kristínu Ninou a ctia ju ako patrónku a svoju vierozvestkyňu.

16. decembra

Euzébius, biskup a mučeník

Sv. Euzébius sa narodil na ostrove Sardínia a prišiel so svojou ovdovelou matkou Restitutou do Ríma, a vstúpiac do duchovného stavu, bol ustanovený za lektora; neskôr sa stal biskupom vo Vercelli. Na zreteli mal najmä výchovu duchovenstva; Euzébius bol prvý na západe, kto spojil kňazský život s mníšskym životom. Preto ho rehoľní kanoníci ctia so sv. Augustínom ako svojho zakladateľa. Euzébius totiž žil so svojím duchovenstvom v jednom dome a združil duchovnú správu s rehoľnou kázňou.

Cisár Konstanc bol priaznivcom ariánov a chcel presadiť na milénskom sneme v roku 355 odsúdenie sv. Athanázia. Pravoverní biskupi namietali, že predsa nie je spravodlivé odsudzovať neprítomného Athanázia na základe žaloby nepriateľov. Cisár sa rozhorlil a zvolal: „Teda vnášam na neho žalobu ja sám.“ Biskupi odpovedali, že sa patrí v tejto veci šetriť podľa cirkevného zákona. Avšak cisár skríkol: „Cirkevným zákonom je moja vôľa!“ Traja biskupi boli poslaní do vyhnanstva. Euzébius do Skythopolie v Palestíne.

V Skythopoli katolíci prejavovali svätému vyhnancovi úctu a lásku; ariánsky biskup Patrofil mu však zo závidosti robil mnoho príkoria. Na jeho popud odvliekli ariáni Euzébia do väzenia; Euzébius odmietal od týchto nepriateľov prijímať pokrm a nápoj; i bol blízko smrti. Prenasledovatelia mu priviazali k nohám povraz a šmýkali ho po schodoch dole a nahor. Zvesť o tomto týraní sa rozniesla mestom a spôsobila pobúrenie ľudu. Euzébius bol zo žalára prepustený a dopravený do Thebaidy v Hornom Egypte. Odtiaľ sa vrátil až v roku 362, keď za cisára Juliána Odpadlíka dostali vyhnaní biskupi povolenie, aby sa vrátili do svojich sídel.

Keď Euzébius prišiel do Vercell, bol uvítaný s úctou a láskou. Na obranu viery sa spojil so slávnym piktavským biskupom sv. Hilariom. Euzébius zomrel vo veku 88 rokov v roku 370 alebo 371.

„Podivuhodné sú jeho cesty.“

Do rybárovho domčeka pri Gardskom jazere vstúpil žobrák a prosil o chlieb a nocľah. Keď mu rybár vyhovelo, žobrák povedal: „Som Martin, dvorný kaplán nešťastnej kráľovnej Adely. Viete, že Berengar Ivrejský odstránil jej manžela Lotara. Ale asi neviete, že uväznil kráľovnú na hrade Garda a chce ju prinútiť, aby sa stala manželkou jeho syna Adalberta. A pretože sa zbožná kráľovná s odporom odmietla vydať za syna vraha svojho manžela, ukrutne ju na hrade týrajú. S tvou pomocou chcem kráľovnú vyslobodiť; preplavíme sa za temnej noci cez jazero, vykopeme pod stenou chodbu až do jej väzenia a odvedieme ju.“

Ešte tej noci začali obaja svoje dielo. Celý týždeň pracovali noc čo noc, až sa im dielo podarilo. No nie dlho zostal ich čin utajený a hneď začalo divoké prenasledovanie. Adela sa skrývala v jaskyniach a v obilí. Napokon prijal gróf Albert Azzo kráľovnú na svoj hrad Canossu. Ani tam si nebola kráľovná dost' istá: preto napísala kráľovi Otovi I., aby ju a celú krajinu vyslobodil od Berengarových násilností.

Oto sa nezdráhal, porazil Berengara pri Pavii, oslobodil Adelu, a keď spoznal jej zbožnosť a cnosti, neváhal jej ponúknuť svoju ruku. Tak sa Adela stala kráľovnou a v roku 962 bola so svojím manželom v Ríme korunovaná za cisárovnú.

Ani v dňoch slávy a radosti nezabudla na Pána Boha. To je jej veľká zásluha, že v šťastí nespýšnela. Stala sa sväticou utrpením. Dvaja jej najstarší synovia jej zomreli. Tretí syn, Oto II., sa oženil s gréckou princeznou Theofanou. Bola to žena svárľivá, ktorá ovládala mladého cisára natoľko, že od seba zapudil svoju vlastnú matu. To bola jej najväčšia bolesť, - ani nie tak pre jej osobu, ale preto, že sa dal mladý cisár manželkou zviest' k mnohým prechmatom vo vláde, čím ľud veľmi trpel. Vtedy snáď najviac slz prelievala a najviac modlitieb sa vznášalo z jej srdca k Bohu. A skutočne ju Boh vypočul: o dva roky zažila radosť, že sa jej syn s ňou kajúčne zmieril a venoval jej všetku dôveru.

V roku 983 cisár Oto II. zomrel v Taliansku a jeho mladistvý syn Oto III. nastúpil na trón. Namiesto neho vládla jeho matka Theofana. Tým sa začala pre Adelu nová doba utrpenia. Rana za ranou dopadala na jej srdce. Manžel jej dcéry Emy zomrel a Ema, prenasledovaná svojím vlastným synom, prosila Adelu o pomoc. V roku 990 Theofana zomrela a Adela musela prevziať vládu. O rok neskôr zomrel jej brat Kuneš Burgundský. Áno, svätica musela ešte svoju vlastnú dcéru abatišu Matildu pochovať, až v tom istom roku 999 zomrela v Pánovi.

17. decembra

Olympias bola dcéra cisárskeho úradníka Selenta v Carihrade. Vydala sa za bohabojného správcu cisárskych statkov Nebridia, ale už po dvadsiatich mesiacoch ovdovela.

Cisár Theodosius Veľký si prijal, aby sa znova vydala. Avšak Olympias prehlásila, že zostane až do smrti vdovou. Cisár sa preto nemálo rozmrzel a rozkázal, aby boli jej majetky spravované štátnym úradníkom. Olympias sa nad tým nermútila, ale napísala cisárovi: „Preukázal si mi milosť dôstojnú nie len cisára, ale i biskupa; tým, že si vzal moje majetky pod svoju správu, si ma zbavil mnohých starostí a obavy, že by som ich snáď dobre neužívala. Ak rozkážeš, aby boli rozdane chrámom a chudobným, dovŕšiš moju radosť. Obávam sa, že by ma opanovala márnivosť, keby som zo svojho bohatstva sama rozdávala, a okrem toho by mi časné majetky mohli byť príčinou, že by som zanedbala majetky duchovné.“

Pre jej cnosti ju prijal patriarcha Nektarius do zboru diakoniek, zriadených k rozličným cirkevným službám, najmä k obsluhu chorých.

Po smrti patriarchu Nektaria sa stal jeho nástupcom významný svätec Ján Zlatoústý. Olympias bola jedna z jeho najhorlivejších učeníčok. Keď však ješitná cisárovná Eudoxia poslala Jána do vyhnanstva, pretože nešetril vo svojich kázaniach ani cisársky dvor, boli prenasledovaní i Jánovi stúpenci. Olympias bola pohnaná k súdu, že vraj zapálila chrám, ktorý po odchode svätého patriarchu vyhorel. Na súde zmužilo odpovedala: „Celý môj doterajší život ma zbavuje takéhoto podozrenia. Kto vynakladal mnoho peňazí na obnovu chrámov, nebude predsa chrámy páliť.“ Bola prepustená na slobodu, ale prenasledovanie neskončilo. Bolo siahnuté na jej majetky a spodina vydrancovala jej domy. I vlastné služobníctvo a ľudia, ktorým bývala štedrou dobrodinkou, povstali proti nej a tupili ju. Avšak čím viac musela trpieť od nepriateľov, tým viac sa radovala v Pánovi, vediac, že utrpenie terajšieho času nie je nič proti budúcej sláve, ktorá sa na nás zjaví. (Rim 8,18)

Olympias prežila sv. Jána Chrysostoma; avšak o jej ďalších osudoch nemáme správy. Zomrela asi v roku 410.

18. decembra

Sv. Vunibald (alebo Vinibald) bol synom sv. Richarda, westsexkého kráľa; Villibald bol jeho brat, Valburga bola jeho sestra. Otec a synovia sa vydali na púť do Ríma, ale keď prišli do mesta Lukka v Toskánsku, otec ochorel a zomrel asi v roku 720.

Zarmútení synovia pochovali jeho telo a putovali ďalej, až došli do Ríma, kde vykonali svoju pobožnosť.

Nasledujúci rok na jar ochoreli obaja bratia na dlho trvajúcu zimnicu. Keď sa potom ako tak uzdravili, rozlúčili sa; Villibald putoval ďalej do Svätej zeme, Vunibald bol chorobou príliš zoslabnutý, preto zostal v Ríme a zotrúval na modlitbách a v zbožnom rozjímaní.

V tej dobe prišiel do Ríma sv. Bonifác a jeho príbuzný Vunibald sa dal nadchnúť k apoštolskej práci medzi pohanmi. Šiel do svojej vlasti, do Anglicka, aby tam získal spolupracovníkov a v roku 731 cestoval s nimi do Durynk, kde bol vysvätený na kňaza.

Bonifác mu zveril sedem rozsiahlych cirkevných obvodov v Durynsku. A Vunibald dochádzal hlásať Božie slovo i do Bavorska, kde mu bol vojvoda Odilo podporou v apoštolských snahách. Hoci bol Vunibald útleho tela a slabého zdravia, neštítal sa žiadnej námahy a žil nadmieru prísne; víno nepil, modlitby predlžoval do neskorej noci a umŕtvoval sa tuhou káňou, aby jeho duch smeroval len k Bohu a ku spaseniu zvereného ľudu. Vunibald vštepoval ľudu kresťanské zmýšľanie a „nedal sa“, ako hovorí jeho životopis, „ani hrozbami zlých ľudí, ani rečami lichotníkov odvrátiť z cesty, ktorou kráčal... každému človeku hovoril pravdu do očí, vysokému i nízkemu, hovoriac, že všetci ľudia sú si od prírody rovní... Nachádzal ľud oddaný poverčivým a hriešnym pohanským zvykom. Nachádzal i nehodných kňazov... rznymi slovami káral hriešnikov, avšak kárajúci nezabúdala na miernosť.“

Odriekavým životom a neúnavnou prácou zoslabnutý svätec ochorel, ale jeho duševná sila a horlivosť ešte vzrástli. Keď umieral, povedal bratom: „Milí synáčikovia a bratia, prosím vás, aby ste svoj život a skutky riadili vždy podľa Božej vôle. Zachovajte si vzájomnú lásku a pravú katolícku vieru. Odpúšťam vám všetky poklesky; odpusťte aj vy mne, v čom som pochybil proti vám slovami, skutkami alebo akýmkoľvek spôsobom. Porúčam vás Bohu. Zotrúvajte v pokoji!“ Zomrel 18. decembra 761.

19. decembra

Timotheus (Bohabor alebo Bohuslav) a sv. Maura boli kresťanskí manželia v Perape v Hornom Egypte. Timotej vynikal horlivosťou vo viere a zbožnosti. I bol zakrátko prijatý do cirkevnej služby; ako lektor predčítaval zhromaždeným kresťanom časti Svätého Písma a životopisov mučeníkov. Bol len tri nedele ženatý s Maurou, sedemnásťročnou kresťankou, keď vypuklo prenasledovanie.

Aj Timotej bol zajatý a predvedený pred vládára Adriána; tam bol najprv vyzvaný, aby obetoval modlám. Odoprel. Vládár žiadala, aby vydal Timotej aspoň Sväté Písmo na spálenie. Ale Timotej neohrozene povedal: „Radšej by som vám vydal vlastné deti, keby som ich mal, než by som vydal naše posvätné knihy.“ Tieto slová popudili vládára natoľko, že rozkázal Timotejovi priložiť na uši a na oči žeravé železo, aby viackrát Sväté Písmo nevidel a jeho učenie nepočul. Timotej zostal vo viere neoblomný, i keď bol daný na škripec a keď mu boli nohy zovreté do klady. Tiež mu vrazili do úst kolík. Vtom pristúpil k vládrovi akýsi radca a upozornil ho, že Timotej má mladú manželku a že by bolo prospešné ju zavolať; že by snád prehovorila svojho manžela k odpadu od Kristovej viery.

Vládár súhlasil, dal si Mauru predvolať a vyzval ju, aby prehovorila svojho muža: „Inak,“ dodal, „tvoj muž zahynie ukrutnou smrťou.“ Mladučká Maura vtedy ešte nebola vo viere dostatočne utvrdená. Sľúbila, že urobí, čo sa od nej žiada. Zaviedli ju k Timotejovi; ona mu začala dohovárať, ako jej vládár kázal. Timotej, ktorému vybrali z úst kolík, požiadal okolostojacich, aby mu hlavu zahalili šatkou, lebo nechcel, ako povedal, cítiť pach smrti, vychádzajúceho z manželkinho rúcha. A keď mu Maura neprestávala dohovárať, aby aspoň naoko povolil žiadosti vládrova, Timotej jej vážne povedal: „Maura! Si kresťanka alebo pohanka? To sú reči osoby vychovej vo viere? Namiesto toho, aby si ma povzbudzovala k statočnosti v mukách, ty ma od nich zdrúješ? Mám snád pre časné šťastie stratiť večnú blaženosť? Mám sa uvrhnúť do večných múk, aby som

ušiel krátkemu mučeniu?“ Maura ako by precitla z chvíľkovej slabosti; spoznala svoje previnenie a pýtala sa: „Čo mám robiť, aby som napravila svoje previnenie?“ Timotej odpovedal: „Chod' k vládárovi a povedz mu, že ma už nehodláš prehovárať k odpadu, ale že i sama si pripravená podstúpiť mučenie pre vieru.“ Týchto slov sa Maura naľakala; namietala, že sa necíti byť dosť silná predstúpiť pred vládará, a nie to ešte podstúpiť mučenie. Timotej povedal: „Spomeň si, Maura, na svätú Felicitu, svätú Cecíliu a iné panny a ženy, ktoré obetovali svoju krv za Krista a neboli od teba silnejšie; čítala a počula si o nich. A ty by si sa bála múk? I teba bude Kristus posilňovať v boji! Mučenícka koruna kynie i tebe; kiež ju obaja dosiahneme u Krista!“

Z Maury odpadol všetok strach; odhodlala sa obetovať pre Krista všetko, i svoj život. Odobrala sa k vládárovi a prehlásila, že už nebude manželá prehovárať k odpadu od viery, ba že ona sama je pripravená trpieť pre Krista. Vládár bol nemilo prekvapený; sľuboval jej šťastie a radosť, ktoré si po Timotejovej smrti užije s iným mužom. A keď Maura stotočne vyznávala Krista, vládar rozkázal, aby jej boli vytrhané jej krásne vlasy. Stalo sa. Potom jej hrozil, že jej dá do úst vložiť žeravé uhlie. Maura povedala: „Urob ako sa ti páči; takto sa aspoň tým žeravým uhlím očistím od pokleskov spáchaných jazykom.“

Keď vládar spoznal, že sa obaja manželia nedajú odvrátiť od Kristovej viery, odsúdil ich k trestu ukrižovaním. Na popravisku Maura musela pretrpieť ešte jednu skúšku. Jej matka prišla a prehovárala ju, aby sa zriekla Kristovej viery, ukazovala jej svadobné šaty a opisovala radosť a slávu, ktoré by ju vrah v živote ešte čakali. Ale Maura povedala: „Všetka svetská radosť a sláva je ako dym, ktorý sa stratí vo vzduchu; radosť Božích mučeníkov je večná.“ Potom boli obaja manželia ukrižovaní, a to podľa vládarovho rozkazu tak, aby visiac oproti seba museli na seba hľadieť, a tým bola zvýšená ich bolesť. Timotej a Maura si dodávali na kríži zmužilosti a trpezlivosti. S modlitbou na perách zomreli v roku 305.

20. decembra **Vigília sv. Tomáša, apoštola**

Sv. Peter Klaver sa narodil v roku 1581 vo Verde (v španielskej provincii Katalónia). Potrebné vzdelanie nadobudol na jezuitských školách v Barcelone, vstúpil do rádu Ježišovho Tovarišstva a bol poslaný do rehoľného domu v meste Palma na ostrove Majorca. Vtedy tam bol vrátnikom Alfonz Rodriguez. Tento rehoľný brat sa stal duchovným vodcom Petra Klavera, lebo vynikal vzácnymi cnosťami.

Peter si zaumienil, že bude nasledovať Františka Xaverského v misionárskom diele. Predstavení súhlasili. Peter nastúpil v roku 1610 na cestu cez more do Ameriky. Keď prišiel na pobrežie Južnej Ameriky, odobral sa najprv do jezuitského rehoľného domu v meste Santa Fé, aby dokončil bohoslovné vzdelanie. V roku 1616 bol v meste Kartagano vysvätený na kňaza.

V Kartagane sa konali hlučné trhy na čiernych otrokov, dovážaných z Afriky. Ich osud bol prežalostný. Museli konať namáhavé práce, ale nepoznali súcit. Nezniesiteľné horúčavy a žltá zimnica ich sužovala počas letnej doby. Z otrockých robôt prepadali zúfalstvu. Ale boli tiež oddaní rôznym hriechom, poverčivosti a zmyselnosti. Peter, vidiac ich osud, bol pohnutý milosrdenstvom a zaumienil si, že zasväti celý svoj život večnému a časnému blahu týchto úbožiacov. Ku štyrom zvyčajným rehoľným sľubom pridal si dobrovoľne piaty sľub, že bude do smrti otrokom čiernych otrokov.

Kedykoľvek sa Peter Klaver dozvedel, že pristane loď s otrokmi, šiel do prístavu a snažil sa získať ich dôveru. Ponúkol im pokrm a nápoj, tabak a lahôdky. Naklonil si ich svojou vľúdnosťou - konal, čo bolo potrebné pre ich duševné i telesné blaho. Na lodi krstil narodené deti, ošetroval chorých otrokov, čistil ich a vymýval im rany. Božkával ich ako bratov. Všetkých potom učil pravdám svätého náboženstva. Neopúšťal ich cestou z lode do väzenia, kam boli vedení. Vo väzeniach bolo niekoľko sto čiernych otrokov pospolu; miestnosti boli presýtené výparmi zo spotených tiel. Kto vkročil do väzenia, nezriedka omdlel pre neznesiteľný puch. Ale Klaver dochádzal do väzenia každodenne.

Jedného dňa pred fašiangami stretol svätca dôstojník pred bránami mesta Kartageny. Svätec niesol na chrbte ťažké vreco a ponáhlal sa, žiac radosťou, z mesta. „Kamže, otec Klaver?“ pýtal sa ho dôstojník. „Ponáhľam sa na fašiangovú zábavu,“ odvetil Klaver usmievajúc sa. Dôstojník plný zvedavosti, kde bude svätec sláviť fašiangy, šiel za ním. Svätec zastavil na dvore nemocnice pre malomocných, vzal z vreca svojej sutany malý zvonček a začal zvoniť. Zo všetkých strán sa schádzali, plazili a poskakovali k nemu chorí a s jasotom pozdravovali „svojho otca“. Svätec ich láskavo objímal a pritískal si každého jedného na svoje otcovské srdce. Keď potešil všetkých svojimi láskavými slovami, pokľakol uprostred nich na zem, modlil sa s nimi a pripravoval ich na sviatosť pokánia a sv. prijímanie. Slabých chorých, ktorí nevydržali dlho stáť alebo

kľáčať, bral na svoje lono, nešťítac sa ich vredov a odporného zápachu a tak ich spovedal. Keď prijali sv. sviatosti, podelil im zo svojho vreca rozličné lahôdky, potraviny, tabak a láskavo sa s nimi bavil. Keď od nich odchádzal, všetci mu bozkávali ruky. Tak slávieval svätec každoročne fašiangy.

Najviac zažiarila jeho kresťanská láska počas morovej rany. Tiež Klaver ochorel na mor. Síce sa uzdravil, ale zostalo mu trasenie údov. Tiež ruky a nohy mu už dobre neslúžili. Černoch ho obliekal a vodil ho do Pánovho chrámu, podával mu jedlo do úst. Dňa 6. septembra 1654 ho viedli dvaja černosi naposledy do Pánovho chrámu. Vtedy prijal sv. sviatosti umierajúcich. Štyri dni potom, 10. septembra 1654, zomrel.

21. decembra Tomáš, apoštol

Bol rodom z Galiley a živil sa rybárstvom. Od tej chvíle, čo ho Ježiš Kristus vyvolil do zboru dvanástich apoštolov, sprevádzal ho na cestách a priľnul k Nemu vrúcnou oddanosťou. Keď Lazár zomrel v Betánii, povedal Pán Ježiš svojim učeníkom: „Podme zasa do Júdska!“ Chcel mŕtveho Lazára vzkriesiť. Učeníci ho však zdržovali hovoriac: „Majster, nedávno Ťa Židia chceli kameňovať a opäť tam ideš?“ Tu im Ježiš povedal: „Lazár umrel; i radujem sa pre vás, že som tam nebol, aby ste uverili. Ale poďme k nemu!“ I zamĺkli učeníci strachujúc sa, aby ich v Júdsku nestretlo niečo zlé. Ale Tomáš, ráznejší než ostatní, povedal svojim spoluučeníkom: „Podme i my, aby sme zomreli s Ním!“ (Jn11,7-16) Tieto slová svedčia o Tomášovej veľkej láske k Božskému Majstrovi i o jeho zmužilosti; bol pripravený s Ním trpieť i umrieť.

Tomáš bol mužom statočného ducha, ráznej povahy. Mal chválitebnú snahu, aby poznal pravdu, a keď nadobudol isté presvedčenie, pevne sa ho držal. Spasiteľ lúciac sa pri poslednej večeri so svojimi učeníkmi, oznámil im, že s nimi zotrva už len krátko; a keď sa preto rmútili, tešil ich hovoriac: „Nech sa vaše srdce nermúti. Veríte v Boha, verte i vo Mňa! V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Idem, aby som vám pripravil miesto. A keď odidem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k Sebe samému, aby ste i vy boli tam, kde som ja. A kam Ja idem, viete, i cestu poznáte.“ A Tomáš, ktorý túžil pochopiť Majstrovu reč dôkladne, povedal bez obalu: „Pane, nevieme kam ideš; akože môžeme poznať cestu?“ I poučil ho Ježiš ochotne hovoriac: „Ja som Cesta, Pravda a Život. Nik neprichádza k Otcovi, iba cezo Mňa.“ (Jn14,1-6)

Keď bol večer toho dňa (keď Kristus vstal z mŕtvych, nedeľa) a pre strach pred židmi boli dvere zatvorené tam, kde boli učeníci zhromaždení, Ježiš prišiel a postavil sa medzi nich, im povedal: „Pokoj vám!“ To povedal a ukázal im ruky i bok. I zaradovali sa učeníci vidiac Pána. Tu im opäť povedal: „Pokoj vám; ako mňa poslal Otec, i Ja posielam vás.“ Keď to povedal, dýchol na nich a hovoril im: „Prijmite Ducha Svätého; komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené a komu zadržíte, budú zadržané.“

Tomáš však nebol s nimi, keď prišiel Ježiš. Vtedy mu druhí učeníci povedali: „Videli sme Pána.“ Ale on povedal: „Kým neuvidím v jeho rukách rany po klincoch a nevložím svoj prst namiesto klincov a nevložím svoju ruku do jeho boku, neuverím.“ A po ôsmich dňoch boli učeníci opäť vo vnútri a Tomáš bol s nimi. Tu prišiel Ježiš cez zatvorené dvere, postavil sa medzi nich a povedal: „Pokoj vám.“ Potom povedal Tomášovi: „Vlož svoj prst sem a pozri na moje ruky a vystri svoju ruku a vlož ju do môjho boku; a nebuď neveriaci, ale veriaci.“ Tomáš odpovedal: „Pán môj a Boh môj!“ Ježiš mu povedal: „Uveril si, pretože si ma videl; blahoslavení, ktorí nevideli a uverili.“ (Jn20,19-29)

Po zoslaní Ducha Svätého sa Tomáš odobral do ďalekých krajín hlásať Kristovo evanjelium rôznym východným národom. Pôsobil najmä medzi Parthanmi, ktorí ovládali vtedajšiu Perziu; dôkladnejšie správy udávajú tiež Médov, ktorí okrem iných kmeňov patrili k parthskej ríši. Podanie rozpráva, že tiež vyhľadal a pokrstil troch mudrcov, ktorí sa prišli do Betlehema pokloniť novonarodenému Spasiteľovi. Nakoniec hlásal Ježiša Krista v Malabarsku (v Prednej Indii), kde získal mučenícku korunu pri meste Maliapura (Kalaminy). Podľa podania sa chodieval vraj apoštol každý večer modliť na blízky pahorok, na ktorom vytesal kríž v skale. To vyzozorovali modloslužobní kňazi a spojili sa proti nemu. Jeden z nich prebodol Tomáša kópiou, ako kľáčať a sa modlil, a ostatní ho dobili kyjmi. Tak zapečatil apoštol svoju vieru a lásku k svojmu Božskému Majstrovi mučeníckou smrťou.

22. decembra

Flavián bol rímskym prefektom (starostom) za cisára Konstantína Veľkého (306-337). Keď sa cisár Konstancius v roku 351 pridal k sekte ariánov, začalo prenasledovanie katolíkov. Flavián sa ujímal kresťanov a posilňoval ich vo viere. Preto bol na cisárov rozkaz zosadený zo svojho úradu.

Nástupcom cisára Konstancia sa stal Julián Odpadlík (361-363), ktorý chcel zasa urobiť pohanstvo štátnym náboženstvom. Neprenasledoval katolíkov priamo, ale jeho úradníci s nimi kruto nakladali. Flavián pomáhal utláčaným, ako mohol; navštevoval väzňov a povzbudzoval ich ku statočnosti vo viere.

Keďže bol Flavián ako bývalý prefekt mesta u Rimanov obľúbený, úrady sa proti nemu neodvážili príkro vystupovať. Bol však napriek tomu postavený pred súd a sudca Apronián od neho žiadal, aby sa zriekol Krista. Flavián odpovedal: „Kresťan som a kresťanom zostanem; vedz, že by som si pokladal za najväčšiu česť, keby som mohol pre Ježiša Krista obetovať nielen majetky, ale i svoj život.“

Apronián ho odsúdil k strate šľachtictva a rozkázal, aby bol nabudúce pokladaný za otroka. Domnieval sa, že tento trest bude pre neho horší než sama smrť. Ihneď mu odňali všetky odznaky šľachtického stavu a vpálili mu žeravým železom na čelo potupné znamenie, aké mávali otroci a zločinci. Ale Flavián niesol túto bolesť a potupu s pokojnou myslou a povedal: „Toto pohanenie pokladám za najväčšie vyznamenanie, akého sa mi kedy dostalo.“

Napokon bol odsúdený k vyhnanstvu, kde následkom útrap vytrpených pre vieru zomrel.

23. decembra

Sv. Servulus, žobrák, zomrel v šiestom storočí. Sviatok mal včera. Sv. pápež Gregor Veľký (590-604) rozpráva: „V arkáde, ktorou sa ide do chrámu sv. Klimenta, býval muž Servulus, ktorého mnohí z vás denne stretávali, ako som ho stretával ja. Bol chudobný na časné statky, ale bohatý zásluhami. Od detstva až do smrti bol sklúčený dnou. Ako mám opísať veľké utrpenie tohto muža, ktorý nemohol ani stáť, ani na lôžku sa vzpriamiť, ani posediť, ani ruky k ústam pozdvihnúť, ani na druhý bok sa obrátiť? Bol ošetrovaný ako nemluvňa matkou a bratom, ktorým odovzdával almužny prijaté od dobrotivých ľudí. Čo zostalo po obstaraní najnutnejších potrieb, kázal rozdať iným chudobným.“

Nevedel čítať, ale napriek tomu si kúpil Sväté Písmo, a kedykoľvek to bolo možné, pozýval k sebe bohobojných ľudí a prosil ich, aby mu z neho prečítali. Takýmto spôsobom nadobudol dokonalé znalosti obsahu božských kníh. **Vo svojom bolestnom utrpení neprestával dňom i nocou vdáčne oslavovať Boha chválospevmi. Zo Svätého Písma vedel, že milujúcim Boha všetky veci pomáhajú k dobrému.** (Rim8,28).

Keď sa blížil čas, aby jeho veľká a nepremožiteľná trpezlivosť dostala odplatu, vrazila sa mu choroba z vonkajších údov dovnútra. Keď cítil, že je smrť blízko, dal o polnoci zobudiť cudzích pútnikov, ktorých hostil vo svojom príbytku, a prosil ich, aby vstali a spievali s ním žalmy za blažený odchod z tohto sveta. Spieval s nimi. Naraz prestal a s veľkou námahou zvolal: „Zmlkните! Nepočujete chválospevy z neba?“ Pohrúžil sa do nebeského spevu, ktorý počul vo svojej duši, a usnul v Pánovi.“

24. decembra

Viktória (Vítazoslava) si zaumienila, že si vezme za manžela urodzeného Rimana Eugena, ktorý bol síce pohan, ale bezúhonných mravov. Prehovárala i svoju priateľku Anatóliu, aby tiež vstúpila do manželského stavu. Chváli manželský stav, že je ctihodný, samým Bohom zriadený a posvätený.

Anatólia trpezlivo vypočula dôvody milej priateľky, prehlásila však, že sa zasvätila Ježišovi Kristovi a hovorila tak ľúbezne a tak dôrazne, že sa vnímavá Viktória zrazu zmenila a prehlásila, že sa tiež zasvätila Ježišovi Kristovi ustavičným panenstvom. Ihneď rozdala svoje klenoty chudobným a odkázala Eugenovi, že sa nemôže stať jeho manželkou.

Eugen sa chcel zmocniť majetkov svojej nevesty. Preto ju neudal ako kresťanku, ale z dôvodu, že zrušila slovo, ktoré mu dala a že premrháva jemu sľúbené veno. Takýmto spôsobom dostal od súdu úradné povolenie vziať Viktóriu do svojej moci; dal ju zaviesť na svoj statok a prísne strážiť. Keď ju potom nemohol prehovoríť ani sľubmi, ani prosbami, moril ju hladom a všelijako týral; ale ani takto nedosiahol, po čom túžil.

Uväznenú Viktóriu mohli navštevovať dospelé devy, aby ju naklonili ku sobášu s Eugenom. Zatiaľ však mali tieto návštevy iný výsledok, nežčakaný. Viktória vkladala pohanským dievčinám vznešené

kresťanské učenie a spôsobilá, že uverili v Krista a dali sa pokrstiť, ba niektoré z nich si zaľúbili panenský stav do tej miery, že sa tiež zaviazali Ježišovi Kristovi sľubom čistoty. Keď sa o tom pohania dozvedeli, naliehali na Eugena, aby vydal svoju vzdorovitú nevestu ako kresťanku a zvodnicu na súd. I bola s'atá mečom 23. decembra 253.

25. decembra
Sviatok narodenia Pána
Pamiatka sv. Anastázia, mučenica

Anastázia bola jedna z najvznešenejších a najkrajších rímskych dievčat. Otec Praetextatus bol pohan, matka Flavia bola kresťanka. Tá dcéru vychovávala starostlivo v Kristovej viere.

Keď Anastázia dospela, zasnúbil ju otec s urodzeným pohanom Publiom. Márne sa Anastázia vzpierala tomuto sobášu. Publius bol odporcom kresťanskej viery a človekom zlých mravov. Po boku tohto zhýralca nastala Anastázii doba ťažkých skúšok; zakúšala od neho surové týranie. Zarmucoval ju jeho neviazaný život a posmech, ktorý si robil z Kristovho náboženstva.

V tomto súžení hľadala Anastázia úľavu a útechu v modlitbe a v skutkoch kresťanského milosrdenstva; navštevovala žaláre, uplácajúc žalárikov, občerstvovala väzňov pokrmami a nápojmi, povzbudzovala ich k vytrvalosti v Kristovej viere a tešila ich kresťanskou útechou. Nezabúdala tiež na ľudí trpiacich v meste. Tieto návštevy samozrejme nezostali pred Publiom utajené; i rozhneval sa a rozkázal služobníkom, aby sledili všade, kam manželka pôjde: od tej doby sa k nej služobníci začali chovať ukrutne. Napokon ju manžel odlúčil od akéhokoľvek styku so svetom a držal ju prísne uzavretú v domácnosti. Veľký bol jej zármutok, keď už nemohla dochádzať ku kresťanským väzňom.

Raz sa v jej živote stal obrat. Jej manžel bol poslaný na perský dvor ako vyslanec. Než odišiel, rozkázal, aby bola manželka naďalej prísne strážená. Avšak Publius na ceste zomrel, a tak bola Anastázia razom zbavená všetkého súženia. Stala sa vdovou a paňou veľkých majetkov. Majúc plnú slobodu slúžila zasa prenasledovaným kresťanom a bola im starostlivou matkou.

Napokon rozdala všetok svoj majetok chudobným a odobrala sa do Macedónie. Tam sa s ňou spriatelila Theodota a jej traja synovia. Raz prišla Anastázia do žalára a našla ho prázdny. Plakala. Pýtali sa jej, prečo plače. Odpovedala: „Plačem, pretože nemám, koho by som ošetrovala.“ Z toho spoznali, že je kresťanka, a viedli ju k illyrskému vládrovi Florovi. Keď sa Florus od nej dozvedel, že je vdovou po vznešenom Rimanovi Publiovi, netrúfal si proti nej zakročiť a oznámil vec cisárovi Diokleciánovi.

Dioklecián sa pýtal predovšetkým, kam sa podel jej majetok. Odpovedala: „Keby mi ešte niečo zostalo z môjho majetku, nebola by som sa ešte zastavila, ale v tichosti by som rozdala svoje majetky služobníkom Božského Majstra. Ale pretože som svoj majetok vyčerpala, nemám iné pranie, než aby som i svoj život obetovala pre Krista, aby som mala podiel na zásluhách svätých.“ Dioklecián nechápal takúto reč, pohrdol Anastáziou ako šíalenou, nechcel sa s ňou už zaoberať a poslal ju Florovi naspäť; ten ju odovzdal sudcovi, aby s ňou naložil podľa zákona. Sudca jej dal tri dni na rozmyslenie, a keď bola predvedená, chcel sa jej dotknúť nečistým spôsobom. Ale Anastázia ho s odporom odstrčila. Bola odvedená do žalára a tam bola trápená hladom. Napokon bola vyhnaná na ostrov Palmyra a tam bola ešte s inými mučeníkmi, 200 mužmi a 70 ženami, upálená asi v roku 304.

V Ježiškovej službe

František od Ježiška sa narodil vo Villpale v Španielsku. Bol taký neobratný a neohrabaný, že si s ním rodičia nevedeli rady. Keď otec ovdovel, oženil sa druhý raz a poslal Františka, aby si zarobil na svoj chlieb. Tak prišiel chlapec do mesta Alkala a prosil o almužnu. Ale ľudia ho nevideli radi; preto chodieval do kostolov a modlil sa. V jednom kostole ho prijali za ministranta, ale nedokázal to. O tri roky neskôr ho prijal predstavený nemocnice, aby tam robil najnižšie služby; neskôr dostal za úlohu zbierať almužny pre chudobných chorých.

V službe chorým a slabým našiel František svoju životnú úlohu. Žil pre nich a všetko, i seba obetoval. Jeho láska k chudobným a chorým pochádzala z nežnej lásky k Ježišovi. V nemocnici mal zvláštnu komôrku pre seba; tam mal debnu, v ktorej uschovával vyžobrané almužny. Na debni mal z dreva vyrezanú Ježiškovu sošku.

Kedykoľvek vychádzal, aby pre svojich miláčikov žobral, pokľakol pred Ježiškom a modlil sa o požehnanie, aby neprosil nadarmo. A keď sa vracal, položil svoju korisť k Ježiškovým nohám a ďakoval mu za to.

Raz František prosil v hostinci o almužnu. Mladík, ktorý dobrého brata nepoznal, nadával mu a udrel ho. Keď však započul, že je to brat František, ľutoval svoju prchkosť a dal mu mimoriadne veľký dar. To bola radosť pre zbožného brata. Povedal: „Doteraz mi dávali len niečo pre chudobných, ale tento mi dal niečo i pre mňa.“

Láska k Ježiškovi dobrého brata tiež pohla k tomu, že veľmi miloval vianočné sviatky a že na deň Pánovho narodenia vychystal svojim chudobným hostinu. V deň narodenín svojho Kráľa sa mali jeho „dvorania“ radovať a aspoň na chvíľu zabudnúť na svoju biedu a núdzu. Pozval svojich chudobných a prišlo ich okolo tisíc dvesto. Ale František mal postarané o všetko. Áno, každému hosťovi ešte pridal peňažitý dar a tým, ktorí nemohli prísť alebo sa hanbili, poslal ich podiel domov.

Tento „sviatok chudobných“ opakoval František každý rok na Vianoce. O dary sa nemusel starať, pretože iní ľudia už poznali jeho dobré srdce a hojne prinášali. Avšak v jednom roku bola neúroda, darov prichádzalo málo a František s obavou pozeral v ústrety sviatkom. Vo svojej detskej dôvere pokľakol a prosil Ježiška o pomoc. A hľa, zakrátko prišiel neznámy muž a daroval mu väčšiu čiastku pre chudobných.

Za jeho lásku k Ježiškovi a k jeho miláčikom mu dal Boh zvláštnu milosť. Pred Vianocami ťažko ochorel. Bol spokojný, len jedno ho rmútilo, že nemohol Ježiška oslavovať so svojimi chudobnými. Opät chcel umierajúcemu spôsobiť radosť a povolal k nemu dvanásť chorých. Dal bratovi Františkovi dvanásť peniazov, aby ich rozdal chudobným. František tak s radosťou urobil, potom ešte zaspieval Ježiškovi koledu a o ôsmej hodine večer bol povolaný do večnej slávy. Bolo to v roku 1604.

26. decembra **Štefan, prvomučeník**

Nevieme, akou cestou prišiel Štefan k viere. Vieme len, že bol helenistom, to znamená, že vyrástol medzi Grékmi a pohanskými Rimanmi. Zato však bol mužom plným múdrosti Ducha Svätého, plným milosti a sily. (Sk6,3-8)

Bol zvolený na diakona, aby rozdával almužny chudobným a vdovám. Ale jeho horlivosť sa neuspokojila s almužnou pre telo, snažil sa tiež získavať duše pre pravdu. A hľa, Pánova moc bola s ním, takže konal divy i zázraky.

Farizeji a zákonníci boli znepokojení. Chceli ho poraziť slovom, nemohli však odolať múdrosti a Duchu, ktorým hovoril. (Sk6,10) Tu si spomenuli, akými prostriedkami zničili Ježiša Nazaretského: klamstvom, ohováraním a krivým svedectvom. Štefan stál pred veľradou. V polkruhu sedeli jeho sudcovia. Veľkňaz mu položil otázku: „Je to tak, ako hovoria svedkovia?“ Štefan vedel, že má pred sebou istú smrť. Preto neodpovedal priamo, ale ukazoval sudcom, ako často sa izraelský ľud stal neverný svojmu Bohu. A nakoniec už Štefan nehovoril ako obžalovaný, ale ako žalobca: „Tvrdošijní! Vaši otcovia zabilí prorokov, ktorí predpovedali Spasiteľa, vy ste potom zabilí samého Mesiáša!“

Tak pred veľradou ešte nikto nehovoril. Pukali hnevom vo svojom srdci a škrípali zubami. On však, plný Ducha Svätého, povedal: „Vidím otvorené nebesá a Syna človeka stát po Božej pravici.“ Ale oni začali kričať, zapchávali si uši a jednomyseľne sa na neho oborili. Vyhnali ho von z mesta a kameňovali ho; pri tom svedkovia odložili svoje vrchné rúcha k nohám mládenca, ktorý sa volal Šavol. Štefan sa modlil: „Pane Ježišu, prijmi môjho ducha!“ Pokľakol na kolená a zvolal veľkým hlasom: „Pane, nepočítaj im to za hriech!“

Židia sa vrátili do Jeruzalema, ale ich krvilačnosť nebola ešte uspokojená. Než zapadlo slnko, bolo väzenie naplnené kresťanmi a ostatní veriaci utekali z mesta. Ale práve tým pomohli židia, že sa kresťanstvo rozšírilo po celom svete. Štefan padol, ale niekoľko mesiacov neskôr jeho najväčší nepriateľ Šavol nastúpil na jeho miesto.

Sv. Augustín hovorí: „Keby sa Štefan nebol modlil, Cirkev by nemala Pavla.“

27. decembra **Ján, apoštol a evanjelista**

Sv. Ján, apoštol, bol synom Zebedaja a Salomy. Mal brata menom Jakuba. Otec i synovia boli rybári v Galilei. Ján bol spočiatku učeníkom Jána Krstiteľa. Potom bol zvolený za Pánovho apoštola. Sám sa nazýva „učeníkom, ktorého Ježiš miloval“.

Ján bol svedkom Kristových zázrakov, bol pri premenení Pána na hore Tábor, bol i svedkom jeho ukrižovania. Umierajúci Kristus zveril svoju Matku Jánovi do ochrany (Jn19,26). Po Nanebovstúpení Pána Ján s Petrom rozširovali Cirkev v čele ostatných apoštolov. Obaja boli židmi bičovaní; spolu tiež birmovali v Samárii.

Po smrti a nanebovzatí Panny Márie sa mesto Efez stalo strediskom Jánovej apoštolskej činnosti. Okolo neho sa združili žiaci Papias, Polykarp, Ignác a iní. Vtedy Ján, chcúc doplniť správy troch evanjelií, napísal svoje evanjelium. Okrem toho napísal tri epištoly. V roku 94 počas prenasledovania cisára Domiciána bol Ján zajatý, odvedený do Ríma a pred latinskou bránou uvrhnutý do kotla naplneného vriacim olejom. Božou mocou zostal neporušený. I bol vypovedaný do vyhnanstva na ostrov Patmos. Tam napísal „Zjavenie“, knihu obsahujúcu hlboké tajomstvá o stave a budúcich osudoch Cirkvi. V roku 96 sa vrátil do Efezu.

Keďže bol Ján naj dôvernejším priateľom a učeníkom Pána Ježiša, ktorému zostal verný až ku krížu, nikto nemohol lepšie vedieť, čo si Ježiš Kristus od nás zvlášť praje. Čo je hlavným učením sv. Jána? – Viera a láska.

Účel evanjelia, ktoré napísal, vytyčil Ján jasne: „aby ste uverili, že Ježiš je Kristus, Boží Syn, a aby ste mali vierou život v Jeho mene“. (Jn20,31)

Legenda rozpráva, že sv. Ján vchádzal jedného dňa do domu. Vtom započul, že v dome je Kerint, ktorý popieral Kristovo božstvo. Zvolal: „Utečme odtiaľ, aby sa nezborila strecha, lebo je pod ňou Kerint, nepriateľ pravdy!“

Jeho láska bola nepremožiteľná. Legenda rozpráva: Na svojich apoštolských cestách spoznal sv. Ján nadaného a zbožného mládenca. Odovzdal ho tamojšiemu biskupovi na výchovu, vložiac mu na srdce, aby sa staral o jeho výchovu a večnú spásu. Biskup vzal mládenca do svojho domu a viedol ho slovom i príkladom na cestu zbožnosti. Neskôr sa domnieval, že mládenec už je dosť utvrdený v cnostiach. Preto už nedbal toľko o jeho výchovu. Medzitým sa však nešťastný mládenec dostal do spoločnosti zlých druhov, zvláznel a klesal hlbšie a hlbšie, až napokon sa stal náčelníkom lúpežníkov. Keď sv. Ján opäť prišiel k tomuto biskupovi, povedal mu: „Vráť mi poklad, ktorý som ti zveril, vráť mi mládenca, ktorého som ti odovzdal.“ Biskup odpovedal: „Umrel.“ „Akou smrťou?“ pýtal sa apoštol. Biskup na to smutne: „Je mŕtvy pre Boha, stal sa zločincem a vodcom lúpežníkov.“ Apoštol sa nadmieru zarmútil a bez meškania vysadol na koňa a šiel do pohoria, kde sa lotri ukrývali. Keď ho zadržali a zajali, povedal im: „Privedte ma k svojmu náčelníkovi!“ Ako náhle náčelník spoznal apoštola, dal sa pred ním hanbou na útek. Svätec však za ním volal: „Synu, prečo utekáš ozbrojený pred svojím bezbranným otcom? Zmiluj sa nado mnou! Neboj sa, ešte máš nádej na spásu, ja sám vydám Kristovi počet za teba, a ak bude treba, i umriem za teba, ako Kristus umrel za nás. Svoju dušu položím za tvoju dušu. Zastav sa a ver mi, že Kristus ma poslal k tebe!“ Nešťastný mládenec sa zastavil, odhodil zbraň, pokľakol a prosil o odpustenie. Tu ho vzal apoštol za pravicu, bozkával ju a prisahal, že mu vyprosí u Krista odpustenie. Zaviedol ho do mesta a bol mu vodcom na ceste pokánia, až sa zmieril s Bohom a Cirkvou.

Ján ako staručký, hovorieval v zhromaždeniach namiesto kázania: „Synáčkovia, milujte sa spoločne!“ A keď sa ho učeníci pýtali, prečo stále túto reč opakuje, odpovedal: „To je hlavné Pánovo prikázanie, a ak toto naplníte, to postačí.“

Ján usnul ako deväťdesiatročný pokojnou a blaženou smrťou.

28. decembra **Pamiatka svätých neviniatok**

Dvanásť vrážd spáchal Herodes vo vlastnej rodine, aby si zaistil svoj trón. Vediac, že židia v tom čase očakávajú Mesiaša z Dávidovho rodu, kázal im pobrať a spáliť rodokmene, aby sa nikto nemohol dovoliavať práva na Dávidov trón.

Ako bol prekvapený, keď do Jeruzalema prišli traja mudrci z východu a pýtali sa: „Kde je ten, ktorý sa narodil, židovský kráľ? Videli sme na východe jeho hviezdu a prišli sme sa mu pokloniť.“ Keď to Herodes počul, naľakal sa. Báľ sa o trón. Zhromaždil všetky kniežatá a učiteľov a pýtal sa ich, kde sa má narodiť Mesiáš. Oni mu povedali: „V Júdovom Betleheme.“ Vtedy Herodes povedal úlisne mudrcom: „Chodte a vypytujte sa usilovne po dieťati a keď ho nájdete, zvestujte mi, aby som sa mu i ja išiel pokloniť.“

Mudrci verili, šli a našli dieťa, poučení však v snoch, vrátili sa domov inou cestou. Keď Herodes márne čakal na správu mudrcov, rozhneval sa a rozkázal povraždiť v Betleheme a okolí všetky pacholiatka do dvoch rokov.

Šťastná bola smrť týchto dietok. Lebo dostali s korunou nevinnosti i mučenícku korunu. Ktovie, či by boli všetky vytrvali v dobrom a dosiahli večný život, keby boli zostali nažive.

Vrah Herodes bol zakrátko postihnutý Božím súdom. Mrzutosť a zlé svedomie ho trápili až do zúfalstva. Kričal hrôzou ako šialenec. Potom ochorel i na tele. Pálčivá horkosť zožierala jeho útroby a neukojiteľný hlad a smäd rozmnožovali jeho bolesti. Čím viac pokrmov a nápojov prijímal, tým väčšie bolo jeho trápenie. Celé telo mal pokryté vredmi, ktoré rozširovali taký zápach, že nemohol pri ňom nikto zotrvať. Napokon vrah nevinných detí zomrel zúfalou smrťou. Nikto ho neoplakával, len zlorečenie ľudu ho sprevádzalo do hrobu.

29. decembra **Tomáš, biskup**

Anglický kráľ Henrich II. menoval Tomáša kancelárom. Kancelár riadil štátnu správu pevnou rukou a snažil sa zachovať jednotu a mier v ríši. Na vojnovom poli sa osvedčil práve tak znamenite, ako počas mieru. Bol povestný štátnickým umením.

Keď umrel kanterburský arcibiskup Theobald, kráľ žiadal, aby bol za jeho nástupcu zvolený Tomáš. Ten sa zdráhal, ale nič mu nepomohlo. Avšak kráľove nádeje v nového arcibiskupa sklamali.

Pokiaľ bol Tomáš kancelárom, hájil výsady koruny i proti Cirkvi. Keď sa stal arcibiskupom, hájil cirkevné právo i proti samému kráľovi. To bol začiatok roztržky medzi kráľom a arcibiskupom.

Keď mala byť na ríšskom sneme v Klarendone zmarená všetka právomoc katolíckej Cirkvi, arcibiskup nesúhlasil. Henrich II. ho pohnal na súd, zbavil ho majetku a dal ho prehlásiť za velezradcu. Tomáš sa odvolal k pápežovi a utiekol z krajiny.

Po dlhom vyjednávaní bolo Tomášovi dovolené, aby sa vrátil do Anglicka, Urobil tak, ale neprestal hájiť cirkevné práva. Preto jeho nepriatelia štváli kráľa proti nemu. Tu kráľ zvolal: „Jedol môj chlieb a pošliapal ma nohami. Niet nikoho, kto by pomstil moju hanbu na tom kňazovi?“ Tieto slova počuli štyria normanskí rytieri a ihneď odišli k arcibiskupovi a žiadali, aby zrušil cirkevné tresty. Keď rozhodne odoprel, odišli, zobrali tlupu ozbrojencov a vrazili znova do arcibiskupovho domu. Priatelia nútili Tomáša, aby sa uchýlil do chrámu v nádeji, že tam bude istý životom. Avšak i tam sa spiklenci vdrali a kričali: „Kde je zradca?“ Keď nikto neodpovedal, volal jeden z nich: „Kde je arcibiskup?“ Tu Tomáš povstal a povedal: „Arcibiskup som ja, ale nie zradca. Som pripravený preliať svoju krv pre Boha a Jeho Cirkev, aby som svojou krvou zjednal Cirkvi slobodu a pokoj.“ Vrhli sa na neho, aby ho vyvliekli z chrámu. Keď sa zachytil o stĺp, bol tromi ranami usmrtený.

Kráľ sa tohto činu naľakal, podrobil sa cirkevnému trestu a zmieril sa s Cirkvou.

30. decembra **„Čo dá človek za svoju dušu?“**

Sv. Melánia Mladšia sa narodila okolo roku 381 v Ríme. Jej otec sa volal Publikola, matka Albína. Melánia si priala žiť v ustavičnom panenstve, ale po vôli svojich rodičov sa vydala za bohatého muža Piniána, syna predošlého afrického vladára. Mal niekoľko detí, ale zomreli. Obaja manželia sa odsťahovali na svoj dedinský statok neďaleko Ríma a žili tam bohobojne. V tom čase prišla z Jeruzalema do Ríma sv. Melánia Staršia, ktorá bola babičkou Melánie Mladšej a žila v Egypte a v Jeruzaleme ako pustovníčka a rehoľníčka 37 rokov.

Melánia Mladšia a Melánia Staršia rozpredali svoje rozsiahle statky v Taliansku a v cudzích krajinách a výťažok venovali na cirkevné a dobročinné účely, zvlášť na vykupovanie otrokov. Potom sa odobrali k sv. Augustínovi a usadiac sa v Tagaste tam založili mužský kláštor a ženský kláštor.

Po siedmich rokoch strávených v Tagaste sa Pinián, Melánia Mladšia a jej matka Albína odobrali do Jeruzalema. Melánia Mladšia žila na Olivovej hore v chýžke ako pustovníčka v prísnej samote a odriekaní. Rada čítavala Sväté Písmo, vštepovala si jeho najkrajšie výroky do pamäti, opisovala náboženské knihy a rozdávala tieto opisy chudobným ľuďom. Trestávala seba za každé neužitočné slovo, za každý hlasný smiech, za každý neuvážený skutok.

Povešť o jej cnostiach privábila do Jeruzalema veľký počet zbožných panien, ktoré si priali, aby im bola učiteľkou a vodkyňou na ceste dokonalosti. I opustila Melánia samotu a vybudovala týmto pannám v Jeruzaleme kláštor, dala im múdre pravidlá a bola im matkou, radkyňou a služobnicou. Úrad predstavenej kláštora neprevzala, akokoľvek ju panny vrúčne žiadali, ale ustanovila im inú zbožnú a skúsenú predstavenú a sama jej bola poslušná.

Brat jej zosnulej matky Volusián zotrval doteraz v pohanstve a žil rozmarne. Keď však bol cisárom Valentiniánom III. vypravený s dôležitým posolstvom na dvor cisára Theodosia II. do Carihradu, ťažko ochorel. Tu si spomenul na Melániu a napísal jej, aby ho navštívila. Melánia sa vydala na cestu, aby zachránila strýkovu dušu. Keď vstúpila do izbičky chorého, nemohol ju spoznať, tak bola zmorená pôstmi, a zvolal: „Aká zmena sa s tebou stala, Melánia!“ Ona mu odpovedala: „Poznaj, čo súdim o budúcom živote a o večných statkoch! Vid', že by som nebola pohrdla slávou, nádherou, bohatstvom a rozkošami tohto sveta a že by som svoje telo tak prísne nezapierala, keby som naisto nevedela, že sa mi zakrátko dostane statkov a radosti neskonale väčších.“ Zatvrdený Volusián bol dokonalosťou svojej netere tak dojatý, že konečne Božia milosť premohla jeho odpor proti kresťanstvu. Ľutoval svoje hriechy, uveril a dal sa pokrstiť.

Potom sa Melánia vrátila do Jeruzalema a zomrela v roku 439.

31. decembra Silvester I., pápež a vyznávateľ „Bratia, bdejte!“

Riman Silvester, syn Rufína a Justíny, nadobudol vedecké vzdelanie od bohabojného kňaza Rufína. Vstúpil do cirkevnej služby a počas prenasledovania sa tak osvedčil, že po smrti pápeža Melchiada bol zvolený za jeho nástupcu (314).

Zatiaľ aspoň v západnej časti rímskej ríše vzišlo Cirkvi slnko slobody po slávnom víťazstve nad Maxenciom pri Milviom moste a milánskom edikte v roku 313.

Pokoj však netrval dlho. Sotva prestali boje s nepriateľmi vonkajšími, bola viera ohrozená nepriateľom vnútorným, bludárom Ariom, ktorý popieral Kristovo božstvo. Silvester mužne bojoval proti Ariovým bludom a hájil drahocenný poklad svätej viery. Jeho vplyvom bol v roku 325 zvolaný cirkevný snem do Niceja, kde boli Ariove bludy odsúdené.

Nesmieme sa domnievať, že Konštantín, ktorý dal Cirkvi slobodu, bol vzorom kresťanského panovníka. I keď zaviedol nedeľný pokoj a spoločnú modlitbu vo vojsku, zostal vo svojom srdci ukrutným tyranom, ktorý dal zavraždiť svoju manželku Faustu a syna Krispa, klaňal sa perzskému bohu slnka ako ukrižovanému Ježišovi. Staval kresťanské kostoly, ale tiež pohanské chrámy. Dal sa krátko pred smrťou pokrstiť, ale od ariána Euzébia.

Proti tomuto samovládcovi musel pápež Silvester hájiť práva Cirkvi a viery. Nebolo to závideniahodné postavenie. Cisár dal milánskym ediktom Cirkvi slobodu, ale túto slobodu si dal draho zaplatiť. Žiadal, aby ho Cirkev poslúchala i v náboženských veciach, osvojoval si titul „spoločný biskup“, zvolával cirkevné snemy. Zasahoval do ich jednaní. Dejiny nehovoria mnoho zo života pápeža Silvestra. Avšak iste si zaslúži meno veľkého pápeža, ktorý dokázal čeliť nadvláde svetskej moci nad vnútorným životom Cirkvi. Bolo potrebné nemálo odvahy, aby hájil slobodu Cirkvi proti mužovi, ako bol Konštantín.

Silvester zomrel 31. decembra 335.